

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 100.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11842, Praga št. 78.180.
Vredn. št. 105.241

JUTRO

Naročnina: ena mesečno Din 25.—
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Tel. št. 100.

Rokopis: se ne vrača. — Oglasi po
tarifu

Rumunija in poljsko-ruska pogodba

Razburjenje v Rumuniji zaradi poljsko-ruske pogodbe Pomirjevalna izjava rumunskega zunanjega ministrstva

Varšava, 26. julija. s. Ves varšavski tisk z zadovoljstvom beleži podpis poljsko-sovjetske nenapadne pogodbe, pri čemer poudarja, kako velikega političnega pomena je ta pogodba za ureditev miru v vzhodni Evropi. Istočasno izdaje listi prepričanje, da bo zaključku nenapadne pogodbe čimprej sledil tudi zaključek trgovske pogodbe med obema državama. V zvezi s političnim namenom te pogodbe usodno poljski tisk, da njen podpis nikakor ne bo škodoval zavezniškim odnosom med Poljsko in Rumunijo, tem manj, ker je poljska vlada zagotovila Rumuniji, da poljski parlament do zaključka slične nenapadne pogodbe med Rumunijo in Rusijo ne bo ratificiral poljsko-sovjetske nenapadne pogodbe.

Bukarešta, 26. julija p. Vest, da je bila včeraj v Moskvi podpisana poljsko-sovjetska pogodba o nenapadanju, je izzvala v Rumuniji zelo nepovoljno razpoloženje. Listi očitajo Poljski, da je kot rumunska zaveznica desavturirala rumunske interese. Rumunija je zaradi te pogodbe moralno oslabiljena in bo doživela diplomatski poraz. Vlada je pripravljena, da jeseni nade-

luje pogajanja s Sovjetsko unijo s pomočjo posredovanja poljskega zunanjega ministra Zaleskega. Pogajanja se bodo vršila v Ženevi med zasедanjem Društva narodov, vendar pa bi bil položaj Rumunije mnogo boljši, če bi Poljska še ne pristala na pogodbo.

Zaradi nepovoljnih komentarjev tiska je zunanje ministrstvo izdalo komuniké, v katerem pravi, da se podpis poljsko-ruske pogodbe o nenapadanju ne sme tolmačiti v tem smislu, kakor da bi se Poljska odtujila Rumuniji, ker je znano, da je Poljska obvestila Rumunijo, da ne bo ratificirala pogodbe s Sovjetsko unijo, dokler ne bo sklenjena slična pogodba z Rumunijo. Na ta način ostane poljsko-rumunska zveza še nadalje v veljavi. Čeprav sta Rumunija in Sovjetska unija na podlagi Kelloggove pogodbe zavezani, da se ne smeta posluževati vojne kot političnega sredstva, je Rumunija pripravljena skleniti v Sovjetsko unijo še posebno pogodbo, kakor jo je Poljska. Obvestilo poljske vlade je rumunski vladi zagotovilo, da bo mogoče tudi ona skleniti tako pogodbo v korist konsolidacije miru.

Nasprotstva na ottawski konferenci

Zahteve dominijonov po omejitvi uvoza v Anglijo izven imperija

London, 26. julija. d. Razprave med zastopniki britiških dominijonov in Anglije na imperijski gospodarski konferenci v Ottawi bodo te dni dosegle v odločilno stanje. V glavnih obrisih se že kažejo najvažnejša vprašanja konference. V željah zastopnikov Kanade, Avstralije, Nove Zelandije in Južne Afrike se je pokazalo presenetljivo soglasje in sedaj je postalo tudi znano, da predstavlja glavno težkočo na tej konferenci vprašanje prodaje živine in pšenice. Zahteva šest štirih dominijonov po uvedbi carine za ves uvoz mesa in pšenice v Anglijo, ki prihaja izven britanskega imperija, so ustvarile položaj, ki ga mnogi že označujejo kot krizo konference. Zatrjujejo, da bo skupna zahteva dominijonov predložena v obliki ultimata na prvi seji odbora za imperijsko trgovino. Žigaj predsednik je lord Hailmann. Pojavili so se že pesimistični glasovi, da po konferenci končala predčasno z neuspehom, ker tega vprašanja ni

mogoče zadovoljivo rešiti. Ministrski predsedniki dominijonov bodo po vesteh iz Ottawe zahtevali tudi črtanje svojih vojnih dolgov Angliji, pri čemer se bodo sklicevali na izid lausanske konference.

Ottawa, 26. julija. AA. Odbor za gospodarsko sodelovanje v britanskem imperiju je izvolil za predsednika Artura Chatterieja. Odbor je nadalje sklenil ustanoviti poseben pododbor za proučevanje notranje standardizacije imperija, v katerem bi bile zastopane vse delegacije. Njegova naloga naj bi bila, da prouči vprašanje unifikacije mer in uteži ter vobče trgovinskih sistemov, nikakor na ne vprašanja denarstva.

Popoldne se je sestel glavni odbor za razvoj imperijske trgovine. Proučeval je vpliv raznih zasilnih ukrepov na trgovino, kakor n. pr. vpliv prohibitivnih tarif in dumpinga ter njihov vpliv na preferenčno politiko. Po seji so sklenili angleški in irski delegati, da ustanove poseben odbor.

Atentator Gorgulov pred sodniki

Zanimiv incident pri zaslišanju policijskega komisarja Guilleaumea Kaj pravi glavna obremenilna priča

Pariz, 26. julija. s. Zunanja slika na razpravi proti Gorgulovu se je danes nekoliko izpremenila. Občinstvo ni več kazalo toliko velikega zanimanja in ni več tako pričakovalo v dvorano, ter je zato tudi varnostna služba v strogi strogosti nekoliko popustila.

Ob pol. 13. so odprli tribune za občinstvo, pet minut pred 13. pa so pripelale straže v stransko dvorano Gorgulova. Obtoženec je stal pokonci s povesenimi rokami in mirno čakal, kdaj ga sodniki pokličejo. Čez deset minut so prišli v sodno dvorano sodniki in je predsednik Dreyfus otvoril razpravo z zasliševanjem prič.

Pri zaslišanju policijskega komisarja Guilleaumea je prišlo do neznatnega incidenta. Komisar je namreč poročal o pisanju Gorgulova nekemu založniku v Berlinu, v katerem je obtoženec odredil, naj se polovica dohodkov za njegov roman nakaže njegovi ženi, dočim ni za drugo polovico nišar doloci. Ne more biti dvoma, je izjavil komisar, da si je Gorgulov mislil: Na razpravi se napravim nenormalnega, da me zapro v umobolnico, nekega dne pa bom prost, in takrat bom lahko užival sadove svoje knjige.

Tedaj je vstal generalni prokurator Donatigaigne in kategorično izjavil:

Dolžnost policije ni, da postavlja hipoteze; njena naloga je poskrbeti za dejstva.

Zagovornik Geraud se je v imenu obtoženca zavračal državnemu tožilu, ki je nadaljeval:

Pri preiskavi je obtoženec izpovedal, da je ravnal kakor v nekakem hipnotičnem stanju, gnan od neke sile, ki ji ni mogel ubežati. Da se reši te skrivnostne sile, ki ga je gnala v zločin, se je hotel dati aretirati stražniku na bulvaru St. Michel. Zadal mu je nesmiselno vprašanje, češ, da bo stražnik mislil, da ima opravka z norcem, in da bo zahteval od njega, naj se legitimira, in ga nato, ker ni imel legitimacije, odvedel na stražnico.

Zaslišal sem, je nadaljeval generalni prokurator, vse stražnike, ki so opazili službo na saint michelskem bulvarju in bi mogli priti v poštev, pa nisem dobil niti enega, ki bi ga bil Gorgulov ustavljal s kakšnim nesmiselnim vprašanjem. Glede na to se je treba vprašati ali ni Gorgulov mitoman?

Za policijskim šefom Guilleaumejem je bila zaslišana glavna obremenilna priča kozak Lazarev. Glede vrednosti njegovih izjav — Lazarev je osumljen, da je plačalec ruskih monarhistov — so že od začetka razpravljali mnenja zelo delena. Lazarev je zatrjeval, da je spoznal Gorgulova leta 1920. v Rostovu, kot agenta Čeke. Lazarev se je bojeval v Vranglovi armadi proti boljševikom in navajal, da so smatrali taktik Gorgulova, ki je študiral na medicinski fakulteti v Rostovu, za zelo smiselnega človeka. Po izjavah priče je bil baie Gorgulov istega leta imenovan za šefa Čeke v Rostovu. V tem svojstvu je nekoč obiskal pričo v zaporu, m. ga grozil z revolucijem, dajal klofute in ga tudi pretepali.

V Gorgulovi navzočnosti so baje takrat mučili 19 jetnikov na ta način, da so jim skozi nohte na prstih zabijali žareče žebelje. Pri teh besedah se je Gorgulov skrajno razburjen dvignil in pričel kričati: Vse je laž, izsiljevalno izjavljaj! Koliko denarja ste došli od monarhistov, da me spravite ob čast pred mojo smrtjo? Nikdar nisem bil član Čeke in sem v Rostovu študiral ter živel skupno s svojo ženo. Protestiram energično proti lažem Lazarevu. Nato se je Gorgulov v solzah spustil na zatožno klop.

Razširjenje francosko-angleškega dogovora

Pariz, 26. julija. s. Nemški poslanik Hoesch je včeraj popoldne v francoskem zunanjem ministrstvu sporočil francoski vladi pristop nemške vlade k francosko-angleški deklaraciji od 13. julija.

Atene, 26. julija. d. Vlada je naročila nariškemu poslaniku, naj podpisje v njenem imenu francosko-angleški dogovor o medsebojnem zaupanju.

Protikomunistična akcija v Belgiji
Bruselj, 26. julija. AA. Oblast je zasegla malone vsa naklada, več tisoč izvodov lista »Le Drapeau rouge« (Rdeči prapir). Kot vzrok navaja, da na listu ni bil podpisan izdajatelj.

Skrajšanje delovnega časa v Ameriki

Washington, 26. julija. d. Ameriška vlada pripravlja vse potrebno, da uveljavi v parlamentu zakonski načrt o uvedbi petdnevnega delovnega tedna. Zakonski načrt vsebuje predlog, da se 40urni delovni teden začne uveljaviti do 19. junija 1. 1933.

Pogreb kralja Manuela

Lizbona, 26. julija. AA. Portugalska vlada je odredila, da bo nacionalni pogreb bivšega kralja Manuela dne 2. avgusta v Lizboni.

Zopet izgredi v Bombayju

London, 26. julija. AA. Iz Bombayja poročajo, da so pristaja inškega kongresa skušali s silo zavzeti palačo kongresa, kar pa je policija preprečila. 60 ljudi je bilo aretiranih.

Boj za veliko dedščino

New York, 26. julija. d. Včeraj se je pričel proces zaradi dedščine 30 milijonov dolarjev, ki jo je zapustila rodbina Vedel. Oglasilo se je okrog 60.000 ljudi, ki reflektirajo na ta kapital. Kakor so dognali, je imel pokojni Vedel 9 sorodnikov, ki imajo pravico do dedščine in so vsi iz Amerike.

Eksplozija razstreliva v Carrari

Rim, 26. julija. AA. V Carrari se je vnelo 200 kvintalov razstreliva, namenjenega za kopanje marmorja.

KONEC IZJEMNEGA STANJA

V BERLINU IN BRANDENBURGU

Izvršilna oblast prešla zopet na civilne oblasti — Volilna borba postaja vedno bolj živahna — Ugibanja o rezultatu volitev

Berlin, 26. julija. AA. Opoldne je predsednik republike z ukazom ukinil izredno stanje nad Berlinom in Brandenburgom. Od danes opoldne se torej vsa eksekutivna oblast vrne v roke civilnih oblasti. Politijsko oblast prevzame zopet upravnik berlinske policije, za provinco Brandenburg pa deželni namestnik. Uredbe generala Rundstedta, vojaškega poveljnika Brandenburga, ki so izročile za dobo izrednega stanja vso oblast v roke armade, so ukinjene, obnovljene pa so ustavne svobodščine, ki jih je predsednik republike z dekretom začasno ukinil.

General Rundstedt je včeraj prisostvoval seji ministrskega sveta in se je izrekel za ukinitve izrednega stanja.

Vsi sodni postopki, uvedeni na ukaz vojaškega poveljnika Rundstedta in dostavljeni sodiščem, se bodo nadaljevali, tisti, ki še niso v rokah sodišč, pa se ustavijo.

Berlin, 26. julija. s. Opoldne je bila objavljena naslednja naredba državne predsednika Hindenburga:

Na podlagi čl. 48 državne ustave odrejam:

Naredba o zopetni vpostavitvi javne varnosti in reda za Veliki Berlin in provinco Brandenburg z dne 20. julija 1932 se ukine z veljavnostjo od 26. julija opoldne. Prepovedi periodičnih listov, ki so bile izrečene na podlagi te naredbe, ostanejo v veljavi.

Naredbo je podpisal državni predsednik, sopodpisali pa so jo državni kancelar Papen, državni notranji minister Gayl in državni vojni minister Schleicher.

Današnja naredba ni v političnih krogih izzvala posebnega zanimanja, ker jim je že izjava državnega kancelarja Papena v Stuttgartu zagotovila skorajšnjo ukinitve zasilnih odredb. Izvršilna oblast v Prusiji je prešla s tem zopet pod vodstvo civilnih oblasti. Funkcija generala Rundstedta se je zaključila po kratki dobi 6 krat 24 ur.

Izjava predsednika bavsarske vlade

Berlin, 26. julija. d. Da bi pomiril ministrske predsednike južnih nemških dežel, je na sestanku v Stuttgartu državni kancelar Papen izjavil, da ni nameravano imenovanje državnega komisarja za nobeno južno nemško deželo in se je tudi obvezal s častno besedo v svojem imenu in tudi v imenu predsednika Windenburga, da se to ne bo zgodilo. Da pa kljub tej izjavi ni popolnoma izginilo nezaupanje vlad južnih nemških dežel, dokazuje govor, ki ga je imel bavorski ministrski predsednik dr. Held po sestanku v Stuttgartu na nekem volilnem shodu, v katerem je izrazil željo, da bi bila državna vlada res v stanju izvesti svoj namen, ker streme narodni socialisti na tudi nemški nacionalci za tem, da bi državna vlada sploh ne prišla več do nobenega samostojnega sklepa, temveč bi izvajala samo to, kar bi naročal Hitler. Nadalje je dr. Held poudarjal, da Papenova vlada ne predstavlja nacionalne koncentracije, temveč vlado, ki očitno kaže razcepčenost nemškega naroda. Svoje bistvo je državna vlada pokazala v zasilnih odredbah. Doslej se še ni žela nobena njena beseda o omogočenju večjih državnih izdatkov za preskrbo dela, kakor tudi ne o važnem kolonizacijskem vprašanju, pač pa cela vrsta političnih zahtev, ki kažejo, da je ta vlada sicer federalistična v svojih besedah, dejansko pa postopa centralistično in unitaristično, bolj kakor kakšna prejšnja vlada. Končno je poudarjal, da bi bilo desetkrat manj krvavih izgredov, če bi ne bilo uniform. Komunistov nikakor neče zagovarjati, smatra pa za popolnoma nemogoče, da bi se vsa krivda za izgrede vračala nanje, ker niso samo oni krivi. Po njegovem mnenju je kriv tudi tisti, ki izjavi.

Volilna borba

Berlin, 26. julija. s. Zadnji teden pred volitvami poteka v Berlinu v znamenju boja z zastavami, ker so topot zastave edini način javnih demonstracij, ki so sploh dovoljene. Kakor znano, so vse demonstracije in zborovanja na prostem popolnoma prepovedani. V Berlinu se je zaradi tega slika v primeri z dnevi pred deželnozborskimi volitvami dne 24. aprila popolnoma izpremenila. Število narodno-socialističnih zastav je močno padlo; izginile so zlasti iz delavskih okrajev in tudi iz nekaterih popolnoma meščanskih delov mesta. Precej čisto se opažajo črno-rdeče vladne zastave. V posameznih meščanskih okrajih tekmujejo črno-belo-rdeče Hugenbergove zastave z narodno-socialističnimi. Komunisti so s svojimi sovjetskimi zastavami skoraj popolnoma omejeni na svoje trdnjave v Neuköllnu, Weddingu in vzhodnem delu Berlina, dočim se jim ni posrečilo namestiti svojih barv v ostalih delavskih okrajih.

Prav za prav je Berlin v teh zadnjih dnevih pred volitvami precej hladen. Vlada ne dovoljuje mnogo svobode in tudi tranke same niso posebno aktivne, kar kaže n. pr. dejstvo, da svojih lepakov od prvejšega tedna sploh niso dale obnoviti. Tudi agilitnost v zborovanjih je močno popustila, kar pa slednjič ni čudno, ker se vršijo v Nemčiji volitve že skoraj neprekinjeno od marca.

Vesti o razpoloženju in volilnem gibanju na deželi se ne ujemajo popolnoma. Dočim poročajo iz nekaterih pokrajin, da Hitlerjev pokret močno nazaduje, se zdi na drugi strani, da so narodni socialisti v vaseh in manjših mestih po deželi zopet pridobili nekaj postojank. V splošnem je položaj tak, da se ne morejo delati računov o izidu nedeljskih volitev. Nekateri zatrjujejo, da Hitlerjeva stranka, ki so ji še nedavno z gotovostjo priznavali nad 200 mandatov, ne bo dosegla nad 180 mandatov.

Negotov izid

Berlin, 26. julija d. Levičarski politiki so mnenja, da bodo v nedeljo narodni socialisti v primeri z zadnjimi državnozborskimi volitvami l. 1930. znatno pomnožili svoje mandate, vsa znamenja pa tudi kažejo, da dogodki zadnjih tednov ne bodo ostali brez vpliva na volilce, zaradi česar narodni socialisti bržkone v primeri s poslednjimi večjimi volitvami v pruski deželi nجوم letos spomladi ne bodo pomnožili svojih glasov in bodo morda celo nazadovali. Prav tako domnevajo, da centrum, bavska ljudska stranka in socialni demokrati ne bodo samo obdržali dosedanjega števila glasov, temveč celo pomnožili. Porast glasov centruma in socialno-demokratske stranke pa ne bo tako velik, da bi mogli obe stranki ustvariti zadostno večino, na drugi strani pa volitve tudi ne bodo prinesle večine desnčarskim strankam.

Na vprašanje, kaj naj bi se zgodilo v tem primeru, odgovarja »Deutsche Allgemeine Zeitung«, ki dobiva informacije pri merodajnih krogih, da se mora po 31. juliju izvesti preosnova državne vlade pod sedanjim kancelarjem Papenom, pri kateri naj bi se upoštevala narodna socialistična stranka po njeni moči in pomenu. Ta vlada bi imela večino v državi, če dobi desničarsko večino mandatov. Če pa bi manjkalo samo nekaj odstotkov do te večine, naj bi se osnovala manjšinska vlada, kakor jih je bilo že mnogo pred njo levičarskih in ki bi si iskala potrebno večino od primera do primera. Pri tem prihaja v prvi vrsti v poštev centrum, za katerega ni misliti, da bi popolnoma odpovedal svojo podporo. »Deutsche Allgemeine Zeitung« dopušča možnost, da bosta centrum in socialna demokratska stranka 31. julija napredovali v primeru s prejšnjimi pruskimi volitvami. Nekateri desnčarski krogi tudi zagovarjajo načrt, naj bi se vladji ustvarila v državnem zboru večina na ta način, da bi

se prepovedala komunistična stranka in razveljavili mandati komunističnih poslancev, za sedaj pa je še dvomljivo, da bi hotela vlada pristajati na tak predlog, ker bi bila njegova izvedba preveč kočljiva.

Spopadi

Berlin, 26. julija. d. Snoči je v več okrajih mesta prišlo do hudih spopadov, pri katerih je bila policija prisiljena, da se posluži orožja. V Naunynstrasse na jugovzhodu Berlina so skušali komunisti otagati z neke hiše hitlerjevsko zastavo. Ko je policija hotela napraviti red, so jo z neke hiše obstreljevali in obmetavali s kamni. Policisti so zato oddali več strelcev, od katerih je bila zadeta v glavo tudi 37-letna žena nekega soboslikarskega mojstra, ki ni hotela na zahtevo policije zapreti svoje okna. Po prevozu v bolnico je zaradi hude poškodbe umrla. V Stargardstrasse na severu so bili policisti napadeni, ko so hoteli razgnati spreod komunističnih demonstrantov. Policisti so streljali ter je bil eden izmed demonstrantov smrtno ranjen. Tudi v drugih okrajih mesta so priredili komunisti demonstracije, pri katerih je došlo do spopadov s policijo.

Hamburg, 26. julija. s. Na socialno-demokratskem volilnem shodu v Friedrichs-koozu je prišlo do hudih spopadov med narodnimi socialisti in socialnimi demokrati. En socialni demokrat je bil ubit, rijo pristajši »Reichsbanner« pa hudo ranjeni.

Essen, 26. julija. s. Komunisti so na cestah, po katerih so narodni socialisti delili volilne letake, streljali na razdeljevalce, pri čemer je bil eden smrtno nevarno, več pa lahko ranjenih.

Vodja »Reichsbannerja« obtožen veleizdaje

Berlin, 26. julija. s. Danes je bila pri vrhovnem državnem pravdnstvu vložena proti voditelju »Reichsbannerja«, polkovniku Breuerju, ki je bil aretiran pred nekaj dnevi, prijava zaradi veleizdaje. Breuer je bil danes izročen preiskovalnemu sodniku. Istočasno aretirani policijski major Enke je bil danes opoldne izpuščen na svobodo.

Po komisariju imenovani pruski notranji minister dr. Bracht je po ukinitvi izjemnega stanja pozval vsa pruska policijska oblastva po radju, da je sedaj v volilni dobi najvažnejša naloga policije vzdrževanje javne varnosti.

Avstrijske parlamentarne težkoče

Parlamentarni položaj je glede odobritve lausanskega protokola o posojilu Avstriji še popolnoma nejasen

Dunaj, 26. julija. g. Danes, dva dni pred pričetkom parlamentarne debate o posojilu, je še popolnoma nejasno, kakšna bo njena usoda. V parlamentu smatrajo položaj kljub vsej nujnosti za zelo zapleten. Zvezni kancelar ima pri svojih pozicijah velike težave. Velenenci so danes napovedovali, da bodo v parlamentu in v odboru obstruirali lausanski protokol o posojilu z govori in na vsak način skušali doseči, da bi vladni predlog propadel. Prav tako vztrajajo socialni demokrati na svojem opzijskem stališču Landbund menda želi, da bi bil osnutek končno veljavno rešen še ta teden, in tudi stališče Heimatbloka je zopet popolnoma nejasno, ker sta se v stranki pojavili dve struji.

Dopolodne je v parlamentu nastal med vlado in opozicijo nov spor zaradi rarnih socialnih vprašanj. V političnih krogih naglašajo, da bi moralo biti po ustavi parlamentarno zasедanje zaključeno že 15. julija, dejstvo pa je, da ima parlament še danes pred seboj najvažnejše naloge. Delo, ki ga še čaka, je ogromno. Med drugim ima parlament obravnavati 70 do 80 zakonskih osnutkov, med katerimi je nekaj zelo nujnih. V teh okoliščinah je veliko vprašanje, kakšno bo v bodoče delo v parlamentu in kdaj bo zasédanje zaključeno.

Amerika in črtanje vojnih dolgov

Črtanje vojnih dolgov odvisno od nadaljnjih mednarodnih sporazumov o razorožitvi in gospodarskem sodelovanju

Washington, 26. julija. d. Sobotni govor senatorja Boraha, ki je naglašal potrebo črtanja vojnih dolgov, je zbudil splošno pozornost. Pojavljajo se domneve, da je Borah določil, da napravi prvi sunek v fronto zveznega kongresa ki skoro soglasno odklanja revizijo vojnih dolgov. Popolno črtanje vojnih dolgov ni v načrtih Bele hiše, kjer poudarjajo, da je Borah napravil črtanje odvisno od važnih pogojev, kakor n. pr. od razorožitve, in da ni pripravljen ponuditi bivšim vojnim zaveznikom brez koncesij pripravljenosti Amerike za črtanje dolgov v uradnih krogih odklanjajo, da bi zavzele kako oficijelno stališče na pram izjavam senatorja Boraha, da pa norečejo izdati direktnega demantija, se tolmači kot pričetek preokreta prejšnjega stališča, na katerem so ameriški oficijelni krogi trdovratno odklanjali vsako razpravo o tej zadevi.

Senator Borah je izjavil glede na svoj sobotni govor po radju, da želi, da bi ga v Evropi ne razumeli napačno. Kar zahteva, nikakor ne pomeni enostavnega črtanja evropskih vojnih dolgov, pač pa predlaga evropskih vojnih dolgov, pač pa predlaga njihovo ukinitve v zamenjavo z drugimi dogovori. Med pogoje spada predvsem izvedba splošne razorožitve in novi finančni ter gospodarski sporazumi na svetovni gospodarski konferenci.

London, 26. julija. s. »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona, da se izjava senatorja Boraha sedaj splošno razpravlja v vseh ameriških političnih gospodarskih in finančnih krogih. Zatrjujejo, da je Borah sedaj javno povedal, kar mislijo v Ameriki vsi in si ne upajo povedati. Oficijelni

krogi za sedaj molče, vendar pa smatrajo, da bo dal Borahov predlog evropskim državam priložnost za demaršo, ki naj bi spravlja vprašanje vojnih dolgov na dnevni red prihodnje gospodarske konference. Takšna demarša bi bila vsekakor umestna šele po predsedniških volitvah.

Zaključitev zasédanja medparlamentarne unije

Zeneva, 26. julija. AA. Interparlamentarna konferenca je danes razpravljala o vprašanju varnosti in razorožitve Rumunski delegat Pella je izjavil, da bi bilo potrebno izpopolniti Briand-Kelloggov pakt s posebnim dodatkom glede eruiranja napadalca. Belgijski socialistični senator De-krouquer je očital razorožitveni konferenci, da ni zadostno povezala med seboj problemov razorožitve, varnosti in enakosti. Madžarski delegat Lucas in nemška delegatka ga. Teusch sta v svojih govorih zahtevala za vse države enako pravico oboroževanja.

Zeneva, 26. julija. s. Medparlamentarna unija, ki je danes zaključila svoje 23. zasédanje, je sprejela glede razorožitvenega vprašanja resolucijo, v kateri ugotavlja, da izidi razorožitvene konference niti od daleč niso izpolnili nupanja narodov. Člani unije se zato pozivajo, da pri svojih vladah vplivajo, da bodo v bodoče doseženi boljši uspehi Nemška delegacija je sprejela proti resoluciji, ker unija ni sprejela dalekosežnejšega nemškega predloga.

Poljsko - ruski pakt

Več ko štiriletnih pogajanjih — priprave pa so se vršile že dve leti prej — je bil v Moskvi 25. t. m. sklenjen med Sovjetsko unijo in Poljsko dogovor o medsebojnem nenapadanju. Za politično ravnanje v Vzhodni Evropi in s tem za evropski mir je ta pogodba nedvomno izredne važnosti. Pobudo za ureditev medsebojnih odnosov v duhu znanosti in upoštevanja dejanskega položaja je rodila okoliščina, da Poljsko stalno ogrožajo njeni sosedji na vzhodu in zapadu. Zato je bilo Varšavi kaj dobrodošlo stremljenje francoskega poslanca de Monzieja, ki je opetovano skušal posredovati med Sovjeti in Poljsko, čeprav njegovo prizadevanje ni rodilo pravega uspeha, ako mu ne štejemo v zaslugo že samega dejstva, da je prebil led med Moskvo in Varšavo ter onemogočil vsaj neobvezne pogovore sovjetskih in poljskih političnih krogov o tem predmetu.

Ob sklepu pariškega (Kelloggovega) pakta pa je zadeva nenadoma pridobila na svoji aktualnosti in predlog Litvineva za sklep posebnega vzhodnega pakta je ostal samo zaradi svoje očitne tendence proti pariškemu paktu neuporaben. Naglica, s katero so sovjeti planili v svet s svojim predlogom, je pri sovjetskih mešanih in pri zapadnih državah vzbudila sum, da Moskvi ne more biti dosti za stvar samo, marveč da zasleduje pri tem gotovo svoje posebne politične namene. Dobro informiran sovjetski komisarjat za zunanje zadeve je bil namreč zaslutiti, da se sovjetom na Daljnem vzhodu pripravljajo neprijetnost, ki ne bo dovolila razkošja odprti meja in neurejenih sosedskih odnosov na vsej dolgi ruski meji v Evropi.

Vrhu tega so sovjeti kaj spretno zakrili svoje prave skrbi, izhajajoče iz neupovršnega razvoja dogodkov ob sovjetski tihomorski obali s tem, da so od časa do časa zavpili o pripravljajočem se napadu zapadnih »imperijalistov« na Zvezo sovjetskih republik. Kmalu pa je prišel na dan tudi pravi razlog nenadnega sovjetskega mirovljubja, ko so časopisi prinesli vesti o posetih japonskih vojaških zaupnikov v Varšavi in o nekdanjih zvezah maršala Pilsudskega iz predvojnih dni, ki je še iskal zavezniškov v svojem boju proti carski Rusiji.

Poljski protipredlogi na moskovske ponudbe so postajali zato vse težji in težji. Varšava je zahtevala, naj se predloženi pakt sprejme tako, da bodo na eni strani podpisniki vse baltske države s Poljsko, kot druga stranka pa bi figurirala samo Sovjetska unija. Moskva pa je odklonila to poljsko hegemonijo nad obrobniimi državami, tem bolj ker se ji je posrečilo iz skupne fronte izločiti Litvo, in odbila je tudi poljsko zahtevo, naj se sklenjena pogodba registrira pri Društvu narodov, ker Moskva ne prizna Ženevi nobenega prvenstvenega značaja in razsodiščne suverenosti. Ko pa je položaj na Daljnem vzhodu postal še bolj pretečen, je Poljska še podražila svoj pristaneč na pakt Litvineva s tem, da je v svoje zahteve vpletla še besarabsko vprašanje in vezala svoj podpis pogodbe na enak dogovor Sovjetske unije z Rumunijo. Vistiski je bila Moskva pripravljena skleniti sličen pakt tudi z Bukarešto, ni pa mogla kljub vsej prijaznosti podati izrečnega jamstva za nedotakljivost rumunskih meja, pri čemer je šlo Rumuniji v prvi vrsti seveda za utrditev sporne posesti Besarabije.

Med tem pa so se politične prilike v Evropi toliko izpremenile, da je polagoma tudi Poljska začela daleko prijazneje zreti na rusko ponudbo. Japonski pritisk na Sovjetsko unijo sicer ni bil odnehal, zato pa se je poljski zapadni sosed opazal kaj neprijetno. Stalna nemška agitacija za revizijo Versailleske mirovne pogodbe, pod katero so Nemci razumevali zrušitev »koridorja« in vrnitev Gornje Slezije, je poljske vladne kroge in tudi vso javnost silno vznemirila. Poljska je uvidela, da bo ostala osamljena med kladivom in nakovalom, ako bo nemška napadala volja še dalje rastle z isto močjo.

Maršal Pilsudski je potoval zato v Bukarešto, da pridobi Rumunijo za poravnavo s sovjeti. Njegova misija pa ni uspela, ker so Rumuni vztrajali na zahtevi, naj Moskva izrečno zajamči nedotakljivost besarabske meje in se tako odreče svojim aspiracijam na to deželo. Moral je priti še hušiti udarec, ki je končno prisilil Poljsko, da je popustila v svojih zahtevah ter se omejila na zaključitev pakta v Sovjetsko unijo, ki je bila s svoje strani pripravljena na enak dogovor z Rumunijo brez organske zveze s poljskim paktom in s pakti baltskih držav.

Dogovor je bil v začetku letošnjega leta res sestavljen in so ga pooblaščenec tudi parafirali. Do pravega podpisa pa ni prišlo, ker so Japonci zopet pokazali svojo ofenzivnost. Na drugi strani pa je prišla Nemčija s svojimi zahtevami, napadali duh hitlerjevcev je začel pljusati celo preko nemških meja do svobodnega mesta Gdansk, dokler ni prišel odločilni udarec lozanske konference, ki so jo Poljaki v prvem strahu krstili za nemško »revanšo bitke na Marne«.

Brezuspešnem posetu Pilsudskega je sledilo kasneje neprikrito povabilo Rumuniji, naj pospeši pogajanja z Moskvo in dovede zadevo na vsak način v stadij zaključka. V Ženevi sta se Litvinov in Zaleski sporazumela do dobra in po posredovanju Zaleskega sta vabila skoro obvezne razgovore tudi Titulescu in Litvinov, tako da je nedavni podpis poljsko-sovjetske pogodbe samo še formalnost, ki je morala slediti pod silo razmer. Tudi v Parizu sporazum ni več imel nasprotnikov v vladi, saj so bili člani Herriotove stranke prej njegovi topli zagovorniki in tudi francoska težka industrija je to prizadevanje že prej podpirala s tiho nado, da bo deležna ruskih naročil, grozeče stanje v Nemčiji pa je sploh izbil dno odporu francoskih odločujočih činiteljev.

Vse te sile so končno prispevale, da je postal poljsko - ruski sporazum perfekten in je treba le še formalne ratifikacije, da stopi v veljavo. Utemeljene so nade, da bosta tako Moskva kakor Varšava potrdili končni uspeh dolgotrajnih pogajanj. Vzhodna Evropa je s tem premostila prepad, ki je zijal vse od poljsko-ruske vojne med obema državama in značilno je, da sta odločilno vplivala na potek pogajanj japonski pritisk na Daljnem vzhodu in nemško ogrožanje poljske meje, osobito silueta bodočega »tretjega carstva« brutalnega hitlerjevskega nacionalizma. Nevarnost iz tujine je zblížala dva največja slovanska naroda, onemogočila izigravanje drugega proti drugemu ter morda udarila temelji za bodoče tesnejše sodelovanje obeh držav slovanskega vzhoda.

Poslanec Petovar med volilci

Narodni poslanec g. Lovro Petovar je imel preteklo nedeljo dva krasno uspeša shoda v svojem volilnem okraju: pri Sv. Vidu pri Ptuj in pri Sv. Trojici v Haložah, kjer se je moralo vršiti zborovanje celo pod milim nebom.

Shodu v gostilni Ilovšek pri Sv. Vidu je predsedoval župan g. Šmigoc in so se ga udeležili pristavi vseh bivših političnih strank, med njimi tudi domači župnik. Gospod poslanec je poročal o političnem in gospodarskem položaju, o pomenu in programu nove vsedravnne politične stranke pa g. dr. Salamon iz Ptuja. Zborovalci so stavili tudi razna vprašanja in zlasti izrazili željo, naj bi se cesta v Podlehnik gradila po starem načrtu, da bo imela korist vsa občina ne pa samo posamezniki. Soglasno in z velikim odobravanjem je bila končno sprejeta na shodu resolucija, ki izreka g. poslancu iskreno zahvalo za njegovo dosedanje delo.

Drugi shod bi se moral vršiti v Verhovnikovi gostilni pri Sv. Trojici v Haložah, prišlo pa je toliko ljudstva, da se je vršil potem pod milim nebom. S posebnim tovrstnim avtom so se pripeljali na shod še poslanci iz Sv. Janja na Dravskem polju pod vodstvom banovinskega svetnika gospoda Solarja. Tudi na tem shodu je gospod poslanec obširno poročal o splošnem delovanju Narodne skupščine in vlade, g. dr. Salamon pa o programu in pomenu nove politične stranke, ki kliče pod svoje okrilje vse iskrene prijatelje države. Sledila je živahna debata in je g. poslanec na vsa vprašanja jasno in podrobno odgovarjal. Oba shoda sta pokazala, da naše ljudstvo zelo intenzivno zasleduje delovanje Narodne skupščine in da odločno obsoja demagoško rovarstvo.

Politično gibanje v šmarskem okraju

V nedeljo dne 24. t. m. se je vršila pri Sv. Petru na Medvedjem selu ustanovitev krajevne organizacije JRKD. Na zborovanju, katerega se je udeležilo nad 70 mož, sta poročala narodna poslanca gg. Zemljica in Spindler o političnem položaju ter o delu Narodne skupščine, kar so vzhvali zborovalci z navdušenjem na znanje. Na predlog dr. Strmška je bila obema gg. poslancema izrečena za poštvalno delo topla zahvala.

V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni sami kmečki posestniki z županom Debelakom kot predsednikom in Perkovičem kot tajnikom na čelu.

Poslanec Spindler se je nato udeležil običnega zbora sreske invalidske organizacije v Šmarju pri Jelšah, kjer so mu invalidi oddajali različne prošnje in pritožbe v svrhu intervencij pri raznih oblasteh. Istega dne se je vršila tudi sresa sreskega izvršilnega odbora JRKD za srez Šmarje.

V drugi polovici meseca septembra se bosta vršila za sodna okraja Šmarje in Rogatec dva velika shoda, katerih se udeležijo tudi dve srbski in hrvaški poslanci. Za sodni okraj Šmarje bo shod v Šmarju, za sodni okraj Rogatec pa v Rogasli Slatini. Dan bo pravočasno naznanjen.

Iz sreskega odbora JRKD v Konjicah

Eksekutiva sreskega odbora vsedravnne stranke je sklicala za nedeljo, 24. julija odborovo sejo sreske organizacije, katere se je udeležilo 38 odborikov in poverljivikov stranke.

Po predčitju in odobritvi zapisnika zadnje odborove seje so poročali o delu predsednik g. Rado Jereb, podpredsednik dr. Ervin Mejak, tajnik g. Ciril Žagar in blaginjak Stanko Sajovic. Iz poročil je poznati, da so funkcijonarji opravili svojo dolžnost in da ima zaznamovati vsedravnna stranka lep napredek pri delu za širjenje državne misli in za konsolidacijo razmer v srezu. Narodni poslanec Karol Gašek je poročal o politični situaciji v državi in se v podrobnosti dotaknil zlasti vseh onih vprašanj, ki se tičejo potreb konjskega sresa. Odborniki so dobili jasen vpogled v delo vlade in Narodnega predstavništva. Na podlagi poročil funkcijonarjev in poročila g. narodnega poslanca se je razvila živahna in stvarna debata, v katero so posegali posamezni odborniki. Soglasna je bila zahteva vseh prisotnih, da naj oblast najstrožje nastopi proti hujšakem, ki so zlasti v zadnjem času razvili strupeno gonjo zoper obstoječi državni red in skušajo oslabilo avtoriteto vlade in oblasti. Veliko ogorčenje je vzbudilo tudi brezobzirno izterjevanje posojil in dražbe številnih kmečkih posestev v sedanjem težkem času. Po debati so bili določeni dnevi za shode, ki se bodo vršili meseca avgusta v Konjicah, Zrečah, Sv. Jerneju, Vitanju in Vrholah ter za sestanke v Bežini, Pobrežu, Lažah, Zbelovem, Dražji vasi in v Črešnjicah.

V smislu člena 21 strankinih statutov je odbor izvolil g. Alojzija Kržižnika za gospodarsko-socialnega referenta, g. dr. Mejaka za prosvetno-propagandnega referenta in g. Ivana Nemca za omladinškega referenta sreske organizacije JRKD.

Preko tri ure trajajoča seja je pokazala, kako potreben in koristen so slični sestanki. Prihodnja seja bo sredi septembra.

Avtomobilska nezgoda pruske princeze

Hamburg, 26. julija. AA. Včeraj se je blizu Quickborna v Holštajnu nevarno pobila na vožnji z avtomobilom princeza Henrika Pruska. Ko se je vračala z obiska pri bivšem nemškem cesarju v Doornu, ji je pri Quickbornu privozil nasproti drug avto. Šofer je ostro zavrl, nakar je vrglo avto v stran, da je padel v globok jarek kraj ceste in se prevrnil. Voz se je popolnoma razbil, princeza pa je dobila nevarne rane na glavi. Tudi njena spremljevalka je bila nevarno ranjena.

Komunistične demonstracije v Atenah

Atene, 26. julija. Komunisti so priredili včeraj velik propagandni obhod po mestu, policija pa jih je končno razgnala. Demonstranti so policijske organe obmetavali s kamenjem, zaradi česar so stražniki oddali na komuniste več strelcov. 30 demonstrantov je bilo ranjenih, okrog 100 aretiranih, med njimi kakih 50 žensk.

Nar. posl. Rasto Pustoslemšek:

Agrarna reforma v gornjegrajskem srezu

»Slovenec« od 23. julija obravnava problem ureditve agrarnega vprašanja na škofjskem veleposstvu v Gornjem gradu. Sem za pravilno in pravično izvedbo agrarne reforme v tem okraju, ker je to naravnost življenjsko vprašanje za tamkajšnje ljudstvo. Kot narodni poslanec tega sresa se zato tudi intenzivno bavim s tem problemom in smatram za potrebno, da po informacijah na merodajnem mestu pomanjkljivo »Slovenec« članek vsekakor izpopolnim s sledečimi podrobnostmi:

Uradna komisija bo začela poslovati dne 2. avgusta ob 9. dopoldne v Šmartnem ob Dreti, odkoder bo krenila na Menino planino. Prisostvovali bodo tudi agrarni interesi, ki imajo to planino v agrarnem zakupu. Občine niso bile vabljene, kar smatram za nepravilno.

Z Menine planine bo odšla komisija na druge planine in sukcesivno obveščala o svojem prihodu agrarne interese. Delo na planinah bo trajalo najbrže 8 dni.

»Slovenec« trdi, da so poizkušale v prejšnjih letih različne komisije že trikrat urediti vprašanje oddvojitve planin, da so pa odnehale, ker je odlok iz leta 1922 pomanjkljiv. K temu moram pripomniti, da so bili v prvih letih agrarne reforme povsod izdani odloki, ki so bili skrajno netočni in pomanjkljivi, ker so bili izdani v naglici, brez pregleda zemljišč, brez tehničnih priprav in ob asistenci uprav veleposstev, ki so seveda v prvi vrsti ščitili svoje interese. Tako je bilo tudi pri tem veleposstvu, čigar uprava je vztajala na tem, da tvori podlago za določitev obsega planin samo gozdno-gospodarski načrt. Zaradi tega določa ta odlok površino planin s 1500 ha! Šele leta 1925 je izšla narečna o udrutvi agrarnih objektov, po kateri bi se moralo urediti vprašanje brez ozira na odlok iz leta 1922. Komisije so hotele tudi izvesti in so nekatere zadruge žrtvovale celo ogromne vsote (nad 20.000 Din) za odmeritev planin — vendar se je moralo delo odložiti, a ne toliko zaradi nepopolnega odloka iz leta 1922 — kolikor zaradi odpora uprave veleposstev in intervencij na višjih mestih, ki so celo brzojavno sistrala vsako nadaljevanje dela.

Zakon o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931 je ustvaril potem popolnoma novo situacijo za to veleposstvo, ker se je agrarna oblast postavila na stališče, da je to cerkveno veleposstvo. Za taka posestva pa določa zakon v § 10, točka 7., da se morajo razlastiti samo ona zemljišča, ki so bila pritegnjena (privzeta) v agrarne namene na dan izida zakona, to je dne 26. junija 1931. Pri tem pa zakon ne jemlje v ozir različne kulture, kar pomeni, da se mora razlastiti vse, kar je bilo na dan pritegnjenosti v agrarni zakup.

Znano mi je, da je uprava veleposstev odločno na stališču, da je »pritegnjenost« v agrarne namene le to, kar določa odlok iz leta 1922, da bi se torej končno razlastilo samo okroglo 1500 ha sveta. Znano mi je pa tudi to, da posamezne zadruge uživajo in izkoriščajo v pašne namene neprimerno večje površine. Ako bi torej obveljala nariadenje uprave, bi dobili kmetje samo popolnoma neploden svet, na katerem niti drobna ne najde hrane. Beseda »privzeto« ali pritegnjenost v agrarne svrhe je vsekakor netočna in bi bila na mestu beseda uporabljeno. To pomanjkljivost je ravnalo tudi ministrstvo poljoprivrede ter jo hoče odstraniti s § 3. dodatnega zakona, ki je že predložen ministrskemu svetu in pride v razpravo v isesnemk zasiedanju Narodne skupščine. Ta § izrecno omejuje, da se mora razlastiti to, kar je bilo na dan izida zakona uporabljeno, to je, kar so

* § 52. (točka 3) zakona izrecno določa, da morajo biti vabljene občine, ki morajo biti poziv javno razlastiti 5 dni pred pričetkom obravnave. — Ni mi zato razumljivo, zakaj se kr. baneka uprava brani zastopstva občin in kmet. obč. odborov? Vsekakor mislim, da se ta zastopstva morajo udeležiti osleda in obravnave tudi brez službenega povabila.

Napredovanja v prometni službi

Beograd, 26. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta premeščena g. generalni direktor državnih železnic za načelnika gospodarskega oddelka inž. Dimitrije Atanasković, nadzornik prometnega ministrstva; k direktorji državnih železnic v Ljubljani za pomočnika direktorja Svetolik Gajić, dotedanji načelnik gospodarskega oddelka generalne direktorije državnih železnic.

Beograd, 26. julija. p. S kraljevim ukazom so napredovali za eno položajno skupino pri direktorji državnih železnic v Ljubljani: Iz IV/2 v IV/1 višja svetnika dr. Miško Jevšek in dr. Ludvik Ladiha, iz V. v IV/2, svetniki Franjo Planinšek, Franjo Kunaver in Friderik Weinberger, iz VI. v V. svetnik France Hinterlechner, France Smerdu, Drago Leskovšek, Julij Bučar, inž. Franjo Honzak in Vladimir Hassakiewicz. Iz VI. v V. dosedajni višji kontrolorji, odslej inspektorji Jazem Mrak, Maksimilijan Hubalek in Andrej Maselj, za poverjenika v VI. skupini inž. Emil Thaler in dr. Leopold Benko dosedanja višja pristava, za višje kontrolorje Franjo Grimšič, Franjo Blažon, Jernej Šmole, Valentin Brence, Ivan Kuster, Jurij Bošnjak, Ivan Rutar, Rudolf Šturm, Karel Blaž, Pavel Ješe, Franjo Majcen, Viktor Jeruc, Mihael Rožanec, Anton Gostič, Janko Vranjek, Alojzij Mihlič, Jeronim Hvala, Janez Novak, Rudolf Likar, Friderik Nachtigal, Gabrijel Pirkmajer, Andrej Čermić, Ivan Zucac, Rudolf Mejak, Valentin Čelan, Alojzij Erjavce, dosedajni kontrolorji v VII. položajni grupi. Iz VIII. v VII.: višja pristava inž. Rudolf Lavrič in inž. Jožef Završnik, dosedanja pristava ter kontrolorji Franjo Bolha, Dragotin Matekovič, Anton Majcen, František Čekal, Herman Lenassi, Karel Lapajne, Mirko Šircelj, Franjo Sedelj, Jože Dražlar, Viktor Bavdek, Franjo Jelenec, Hugo Mešiček, Mihael Vrabec, Franjo Pihlar, Ivan Kepec, Alojzij Korosec, dosedajni prometni uradniki, Srečko Rajner in Franjo Fabjančič dosedanja tehnična uradnika, Franjo Kampuš, Rudolf Spindler, Ivan Kruh, Leopoldina Zakotnik, Rudolf Prešeren, Bruno Palma, Viljem Jerše, Stanislav Likar, Ivan Kastelic, Jože Pakžić, Al-

kmetje imeli v porabi in užitku. Ta dodatni zakonski načrt predvideva v § 2. spremembo § 10., točka 7. sedanjega zakona v tem smislu, da so od razlastitve izvzeti gozdovi cerkvenih veleposstev samo v toliko, v kolikor ne pridejo v poštev za razlastitev po § 24. zakona. To pa pomeni, da bi se mogli — ako zakonski načrt prodre — razlastiti tudi gozdovi vse do 1000 ha kakor na drugih veleposstvih. — In ravno ta okolnost se mi zdi izredno važna iz več razlogov. V prvi vrsti je silno sumljiva naglica s katero pojanja uprava veleposstev sedaj utrjuje objektov, akoravno se je polnih 12 let na vse načine trudila, da to prepreči. Ali ni mogoče upravi znan ta zakonski načrt in ali bi ne hotela prejudicirati poznejši ureditev pod novimi, za njo neprimerno neugodnejšimi pogoji novega zakona. — Zanimiv je namreč drugi odstavek »Slovenec« članka, v katerem »opozarja« agrarne interese na to, da se lahko spoznamo z upravo in odkupijo zemljišča po cenah, ki jih dočeta zakon, takoj vplačajo kupnino in se izognejo plačevanja 5 odst. obresti skozi 20 let.

Jaz bi celo k temu opozorilo dodal sledeče: § 37. zakona ne bo spranežen s predvideno novelo. Ta § pa pušča popolnoma proste roke kupcu in prodajalcu, tako glede na višino kupnine, kakor tudi glede na način odplačila. V preteklem letu pa je uprava skoro tik pred izidom zakona na vse kriplje pogajanja prodajo Računke zadruge v Lučah in ni mnogo manjalo do podpisa pogodbe. K sreči je preje izšel zakon, ki določa odškodnino. Izkazalo se je, da bi bili kmetje najmanj 4 do 5 krat preplačali planino, ako bi bili pogodili. Vrh tega bi dobili samo goščavo, komaj sposobno za pašo drobnice. — Nečemu se bo tudi sedaj poslužila uprava pogodnosti tega paragrafa in zahtevala neprimerno višjo ceno. Interesenti naj bodo zato čim bolj oprezní.

Iz vsega tega prihajam najno do zaključka, da bi kazalo v prvi vrsti počakati toliko časa s končno ureditvijo tega vprašanja, dokler ne pade odločitev v Narodni skupščini o predloženem dodatnem zakonu, ali vsaj toliko časa, dokler se ministrstvo avtentikno ne izjavi o tolmačenju besede »privzeto« v § 10., točka 7. Imamo vtis, da pogajanja uprave rešitev začneve zgolj iz razloga, da izbiže kolikor mogoče več koristi iz te formalne nejasnosti na škodo ljudstva.

Priznam, da je skrajni čas, da se ta zadeva uredi in da ljudstvo na to tudi komaj čaka, kar 12 let trajajoča nesigurnost ni prinesla nikomur koristi. Vendar pa moram poudarjati, da se hoče zadevo ravno sedaj na hitro urediti, ki je možnost, da se v kratkem času spremenijo zakonski pogoji, ki so obično v korist ljudstva. Ako se je stvar zavlačevala polnih 12 let, se more brez posebne nesreče počakati še 2 meseca.

Kdor pozna razmere v gornjegrajskem srezu in koga ljudstvo dobro, mora pritrditi mojim pomislekom brez vsake rezerve. Tamkajšnje ljudstvo je navezano skoraj 100 odst. na živinorejo in je posest posestnih in obširnih pašnikov predpogoj njegovega obstanka. Gozdovi so močno izsekani in zlasti v sedanji krizi skoraj ne pridejo v poštev kot vir eksistenčnih potreb ljudstva. Pašniki in živinorejo so ljudstvu potrebni kakor zrak, ki ga vdihava. Ta pogoj obstanka in napredka vsega okraja mora prodrati na vsej črti in pri reševanju tega problema morajo pasti vsi vziri. Zločin nad revnim ljudstvom bi zagrešil vsakdo, kdor bi v katerikoli obliki poizkušal preprečiti pravilno ureditev tega vprašanja. Izjavljam za svojo osebo, da bom storil vse korake, ki bodo potrebni za zavarovanje ljudskih koristi brez slehernih ozirnov na desno ali levo in brez pomisleka, kakne posledice zadenejo onega, ki bi eventualno preprečeval za ljudstvo koristno ureditev tega življenjskega vprašanja.

bert Štrukelj, Janez Wohinz, Rudolf Jeretin, Angel Cerkvenik, Janez Andoljšek, Franjo Pavlovič, Jože Zdravšek, Jožef Včak, Marcel Gruden, Friderik Kragelj, Franjo Uršič, France Gregorc, Stanislav Rahter, Vladimir Gajšek, Martin Novak, Franjo Köchler, Avguštin Ajdič, Rudolf Turšič, Fran Artič, Peter Romah in Karel Lassbacher, dosedajni upravni uradniki, kot glavni arhivar Anton Schneider, dosedajni oficijal, kot prevajalec Andrej Bevsan dosedaj oficijal, kot višji prometnik Anton Albert, dosedaj prometnik, za višje nadzornike strojev Karel Kremžar, Albert Jagger in France Tuma, dosedaj nadzorniki strojev, za višjega tehnika Vladimir Skofic, dosedaj tehnik, za višjega nadzornika proge Ivan Kamp, dosedaj oficijal in Jože Kioviski, dosedaj prav tako oficijal.

Nov član državnega sveta

Beograd, 26. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika vlade je postavljen za člana državnega sveta dr. Fran Svetek, nadzornik notranjega ministrstva.

Ocenjevanje novih šolskih knjig

Beograd, 26. julija. AA. Prosvetni minister je odredil, da od danes dalje prosvetno ministrstvo ne bo več sprejemalo v pregled in oceno rokopisov učbenikov za osnovne, meščanske, srednje šole in učiteljske.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Začesen narast oblazinosti, mestoma »velovno«, toplo. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrijski maksimum se je umaknil »na depresijo«, ki prodira s severnega Atlantskega oceana že v centralne kraje kontinenta. Zaradi tega so se pojavili v severnih krajih naše države lužni in zapadni vetrovi. Pri tlaku je narasel le na jugu, na severu pa je padel za 0,5 do 4 mm. Temperature so padle za 1 do 3 stopinje le v gornjem Primorju, v zaledju so narasle za 1 do 5 stopinj, najbolj v srednji Hrvatski.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Na vzhodnem robu Alp ohlajenje po zapadnih vetrovih. V ostalem samo lahke motnje brez daljšega trajanja.

Izdatna pomoč države kmetu

Za izboljšanje ozimnih in jarih pridelkov je namenila vlada kmetom posojilo 3 milijonov dinarjev

Beograd, 26. julija r. Da bi mogli naši kmetje pridelovati kvalitetne vrste ozimnih, sposobnih za izvoz in na ta način konkurirati na inozemskih tržiščih s svojimi pridelki, je minister za kmetstvo, v sporazumu z ministrskimi svetom odredil, da se iz proračuna državnega kmetijskega sklada pri kmetijskem ministrstvu izda podpora za nabavo semena ozimnih, podpora se bo razdelila po Privilegirani agr. banki kmetom pod pogojem, da jo bodo po enem letu vrnili.

Za dunavsko banovino je določenih 360 tisoč Din, za savsko banovino 300.000, za drinsko 250.000, za vardarsko 350.000, za moravsko 200.000, za zetsko 250.000, za vrbasko 150.000, za dravsko 100.000, za primorsko pa 150.000 Din, skupaj torej 2.100.000 Din.

Banske uprave bodo uporabile ta denar za nabavo semena za ozimnice, ki najbolj ustrezajo krajevnim razmeram. Nabavljeno seme bodo razdelili sreski kmetijski referenti kmetu na posodo za eno leto, da bodo mogli kmetje na jesen nabavljeno postaviti pred preki sod. Demonstranti so obmetavali s kamenjem tudi takoj prihite policiste, ki so jih hoteli razgnati. Eden izmed policistov je bil hušje ranjen. Šele, ko so prišli večji oddelki policije, so se demonstranti razšli.

Protimadžarske demonstracije v Parizu

Pariz, 26. julija. d. Snoči so komunisti priredili pred poslopjem madžarskega poslanstva veliko demonstracijo. Napadli so zgradbo s kamenjem ter povzročili veliko škodo. O demonstraciji je došlo zaradi vesti lista »Humanite«, da so na Madžarskem aretirali 40 komunistov, ki jih bodo

zito posejati. Vsak sprejemnik se bo moral obvezati, da bo vrnil vrednost sprejete semena v blagu ali v denarju prihodnje leto po žetvi bansti upravi. Banske uprave morajo poskrbeti, da bodo pravočasno nabavile seme in ga dobili kmetje o pravem času.

Prav tako je zaradi zboljšanja kakovosti jarih pridelkov, kakor lanu, konoplje, bombaža, krompirja, turščice, ovsa, pivovarskega ječmena, ajde in rastlin za krmo ter za povečanje konkurenčnosti s tujimi tržišči kmetijsko ministrstvo v sporazumu z ministrskimi svetom dovolilo, da se iz proračuna državnega kmetijskega sklada za l. 1932-33 izda podpora 900.000 Din za nabavo potrebnih semen. Vsa ta vsota se razdeli med poljedelce kot posojilo na leto dni po bankih upravah in sicer dode: dunavska banovina 140.000 Din, savska 100.000 Din, drinska 100.000 Din, vardarska 50.000 Din, moravska 100.000 Din, zetska 160.000 Din, vrbaska 100.000 Din, dravska 100.000 Din in primorska banovina 50.000 Din.

postavili pred preki sod. Demonstranti so obmetavali s kamenjem tudi takoj prihite policiste, ki so jih hoteli razgnati. Eden izmed policistov je bil hušje ranjen. Šele, ko so prišli večji oddelki policije, so se demonstranti razšli.

Prepovedan madžarski list

Beograd, 26. julija. AA. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano prodajati in širiti v naši državi madžarski list »Erdely Hirlepe«, ki izhaja v Aradu v Rumuniji.

Angleška mornarica v Splitu
Split, 26. julija. n. Danes dopoldne je prispela v splitsko luko eskadra angleškega srednjemorskega brodograja s admiralsko ladjo dreadnoughtom »Revenge« na čelu.

Stavka v zagrebških tiskarnah

Zagreb, 26. julija. n. Zaradi časnega arangentuma s tiskarji je bilo vodstvu »Jugoslovenske štampce« omogočeno, da spet redno izdaja svoj list. V ostalih tiskarnah se stavka nadaljuje.

Naši kraji in ljudje

Naša zmaga v švici

Biesteč rekord kapetana Zlatka Šintića — Častno so se izkazali tudi ostali naši letalci — Podrobnosti o veliki zračni borbi nad snežniki

Zlatko Šintić

Sijajna zmaga jugoslovenskega letalca kapetana Zlatka Šintića nad 17 najposobnejšimi tekmečji iz vse Evrope je v Curihu in v vsej Švici izzvala ogromno presenečenje. Kapetan Šintić je premagal vse velike favorite in postal oficijelni vojni šampion Evrope. V ostri borbi z najposobnejšimi tekmečji si je priboril najtežje zmago nad vrhovi opasnih, smrtonosnih švicarskih Alp. V višini 4000 metrov je letel s povprečno brzino 333 km na uro, kar predstavlja doslej nepoznano hitrost v analizi poletov preko Alp. To ni samo evropski, marveč tudi svetovni rekord.

Sijajen start

Po predvidenem programu se je v ponedeljek ob pol 5. jutraj sestala na letališču Dübendorfu pri Curihu žirija, da po meteoroloških podatkih ugotovi, ali so vremenske prilike ugodne za tekmo. Vrhovi Alp so bili brez megle, pač pa je ta ležala nad letališčem. Tekma se je lahko vršila. Točno ob 5. jutraj je zabrnelo letalo prvega tekmovalca v kategoriji vojnih enosedežnih letal za zlati pokal kapetana Echara. Ta pokal je bil podeljen od strani švicarskega Aerokluba v spomin na pokojnega francoskega kapetana, ki se je ob prvi taki tekmi v letu 1922 ponesrečil nad vrhovi Alp, ko se je vračal iz Belinzone proti Curihu. Niti njegovega trupla niti letala niso več našli med razpokami in ledeniki.

Tekmovalci te kategorije so startali v razdobju po 5 minut in tako je naš kapetan Zlatko Šintić krenil z letališča točno ob 5.50. Izmed vseh prijavljenih konkurentov je edino poljski kapetan Orlinski zaradi nesreče na poti iz Poljske proti Curihu izostal na startu. Po poletu 17 tekmovalcev, ki so pripadali Belgiji, Danski, Holandski, Poljski, Švici, Franciji in Jugoslaviji in so se vsi borili za zlati pokal kapetana Echara, je pričelo v enakem razdobju startati 13 tekmovalcev vojnih dvosedežnih letal za pokal pokojnih jugoslovenskih letalcev podpolkovnika Živorada Petrovića in poročnika Pajevića. V tej kategoriji sta naša dva tekmovalca kapetan Ferdo Gradišnik in kapetan Gavro Škrivanić krenila četrta na pot, a kapetan Leonid Bajdak in njegov opazovalec poročnik Kazimir Židanik sta bila sedma na vrsti.

Z usodno številko 13

ki mu jo je dodelila kocka, je kapetan Šintić zadivil prisotno publiko že ob svojem izstartnem startu, ko je takoj ubral točen pravec proti Tunu, prvi etapi okrožnega poleta preko Alp. Mahoma je bil v višini in je izginil v nedolged. Takisto sta kapetan Gradišnik in Bajdak startala odlično. Prisotni so bili tudi nemški strokovnjaki, ki so ob poletu kapetana Bajdaka izrazili svoje začudenje, da se naša tako težka dvosedežna vojna letala dvigajo tako smelo v zračne višave.

Povratak letalcev so pričakovali vsi z največjo nestrpnostjo. Sonce je pričelo že močno prigravati. Nenadoma se je na modrem obzorju pojavila svetla točka. To je bil prvi enosedežnik, ki se je preko Alp suščal nazaj na curiško ravnino. Že je tudi brnel telefon: z našega poslanstva v Bernu so povpraševali o rezultatih tekme, takisto se je brl Kumanudi iz Zeneve informiral o poteku tekme in o stanju naših letalcev.

Zmaga

Srebrno belo letalo kapetana Šintića se je bolj in bolj bližalo v solnce. Z ogromno brzino preko 350km je drvelo, zakrčilo smelo nad letališčem — in kapetan Šintić je briljantno priboril v bližini mize, za katero je sedelo razsodišče. Burne ovacije zmagovalcu: kapetan Šintić je vso razdaljo 367 km preletel z rekordno brzino 68 minut in 38.8 sekund. S tem je postal vse rekorde na dosedanjih tekmaš preko Alp. Pričeni od leta 1922.

To je bila senzacija! Mladi jugoslovenski elitni letalski oficir, star komaj 32 let, prinaša našemu letalstvu prvo mednarodno zmago in častni zlati pokal kapetana Echara.

O svojem poletu

je zmagovalce povedal: Čim sem startal sem bil v višini 150 m že izven megle pod solncem in na vsej poti prve etape je bilo vse normalno. Aparat je funkcioniral brezhibno. Baš nad letališčem v Tunu sem že

prehitel nekega tekmovalca. Dalje preko vrhov Alp v višini 4000 m do Belinzone je bilo ozračje krasno. Vrhovi pokriti z večnim snegom in ledom, nikjer kakke markantne točke za orientacijo. A baš tu v gotovem predelu na italijansko-švicarski meji bi imela vsaka kršitev meje za posledico diskvalifikacije tekmovalca. Zato so povsod bile postavljene posebne kontrole. Na tem delu etape okrog St. Gottharda se je v letu 1922 ponesrečil kapetan Echar. Polet proti Belinzone so otežkočali vrhovi, ki se v bližini letališča strmo pno v višini 2500 m. Tu lahko človek v par minutah reši svojo zmago ali pa doživi poraz. Meni je uspelo, da sem se spustil strmo nizdol prav v bližini grebena in sem na letališče priletel točno v pravcu in preko linije. Na letališču v Belinzone je bil naš mehanik iz Sarajeva g. Schauer, da sem se lahko hitro opremil z bencinom za poslednjo težavno etapo. Z naglim dvigom

Leonid Bajdak

sem bil spet tik nad vrhovi in sem znova prihranil nekaj časa. Če upoštevamo, da razlika med posameznimi tekmovalci znaša vsega le par minut, tedaj je razumljivo, kako je treba paziti na vsako sekundo. Na

poslednji etapi, po poletu preko alpskega grebena, je orientacija znatno lažja, zato sem že v osmih ali desetih minutah bil v bližini Curiha. In spet je ves čas motor deloval brezhibno, da nisem niti malo čutil opasnosti nad tistimi planinami, katerih žrtvi sta razen kapetana Echara postala tudi Petrović in Pajević. V trenutku, ko sem bil nad vrhovi pogubonosnih alpskih snežnikov, me je spremljala ena sama misel: da sem daleč od svoje domovine, za katero sta žrtvovala življenje dva naša smela viteza zračnih višin.

Razdelitev nagrad

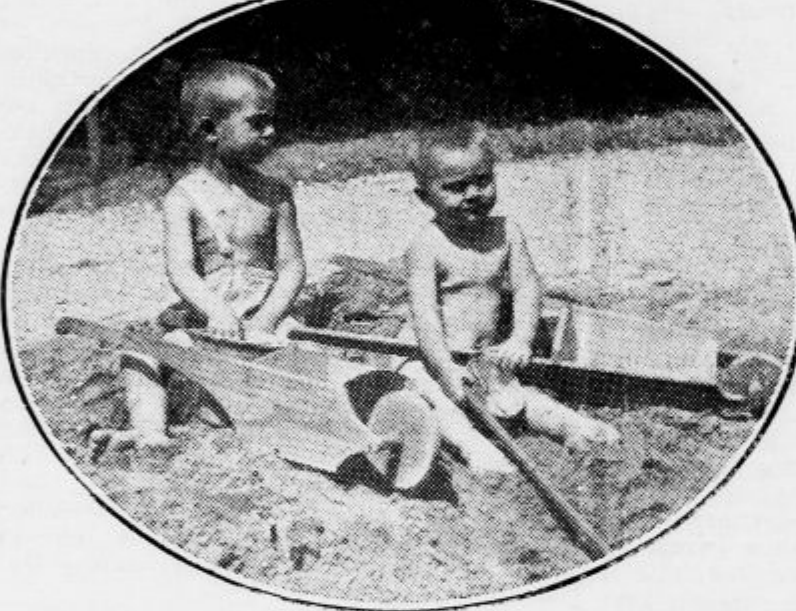
Zmagovalce Šintić je razen zlatega pokala dobil denarno nagrado okrog 30.000 Din (2500 švicarskih frankov). Drugo nagrado je osvojil Poljak Bajan, tretjo in četrto pa Švicarja Burghardt in Primo.

Zlati pokal v spomin pokojnih jugoslovenskih letalcev podpolkovnika Živorada Petrovića in poročnika Dragoljuba Pajevića si je priboril belgijski pilot Van der Linden, ki je pilotiral dvosedežno vojni letalo. S svojim opazovalcem je preletel krožno pot nad Alpami v 85 minutah in 30 sekundah. Drugo nagrado je dobil francoski letalec Durillon, tretjo Švicar Hauser četrto pa jugoslovenski kapetan Bajdak s poročnikom Židanikom, ki je naš ožji rojak, doma iz Kopra, čigar starši pa žive v Mariboru. Nagrada teh dveh iznaša 500 švicarskih frankov. A peta nagrada je zopet pripadla Jugoslovenom, kapetanoma Ferdu Gradišniku in Gavru Škrivaniću. Mitingu je prisostvovalo 65.000 gledalcev in so namo švicarske, temveč tudi druge evropske novine zabeležile tolikanj častne uspehe jugoslovenskih letalcev.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj čašo naravne »Franz Josefov« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefov« voda uravnava delovanje črevesa, krepi žolodce, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Na Bledu je več letoviščarjev kakor lani

Bled, 26. julija.

Dva mlada letoviščarja

Ni še dolgo tega, ko smo poročali, da je na Bledu okrog 1400 letoviščarjev. Število letoviških gostov pa je naraslo v tem kratkem času na 2500, to je okrog 200 več, kakor lani. Vsi pensioni in tudi nekateri hoteli so že polni. Sezona je torej prav zadovoljiva, čeravno se je pričela nekoliko pozneje kakor lani; lahko rečemo, da je dosegla višek.

Cestni promet se je zelo pomnožil. Avtomobilisti, motociklisti in druga vozila neprestano švigajo mimo tebe in orožniki na cestnih križiščih imajo precej posla, da uravnajo vajo promet. Posebno proti večeru, ko vročina ceste. Zlasti na cesti šetališča kralja Aleksandra vlada zvečer prava gneča. Tu vidiš najelegantnejše toalete, slišiš različne jezike, na vseh koncih in krajih ti donijo na ušesa razne godbe, radioaparati, petje na jezeru in tako. Parkhotel, kavarna Toplice, hotel Toplice, posebno pa Kendova Kazina, so zvečer bajno razsvetljeni.

Nad vse živahen pa je promet ob nedeljah, ko pridejo na Bled razni izletniki iz Ljubljane, Zagreba, Kranja, Jesenic in drugih krajev. Lahko trdimo, da se cestni promet ob nedeljah potroji. Živahno vrvenje vlada tudi na jezeru. Čolnarji imajo mnogo posla s prevažanjem gostov in izletnikov. Tudi kopalna sezona je na višku in ob sončnih dnevih vidiš na jezeru skoraj ves dan polno kopalcev. Preteklo nedeljo se je kopalo v raznih jezerskih kopališčih okrog 2000 kopalcev, izmed katerih je bilo razen domačinov in letoviščarjev tudi mnogo izletnikov. Vsekakor je torej blejska sezona kljub krizi tudi letos zadovoljiva in upamo, da bo marsikateremu Blejcu pomagala izmotali se iz denarne stiske.

Smrtna nesreča na Peci

Na Kordeževi steni je petdesetletni možki strmoglavil v prepad

Mežica, 26. julija.

Po dvajsetih letih je zahtevala Peca svojo drugo žrtev. Kakor vsako nedeljo, je pohitelo tudi 24. t. m. mnogo turistov z jugoslovenske kakor tudi avstrijske strani na Peco. Opoldne, ko so bili turisti ravno pri obedu v Uletovi koči, je javila služkinja, da kliče nekdo na pomoč. Par trenutkov nato je prihitel rudniški delavec Fran Predikaka ter javil, da se je ponesrečil na Kordeževi steni neznani možki. Reševalna ekspedicija se je organizirala takoj in se podala na kraj nesreče. Pod Kordeževo steno, na avstrijski strani, v globini kakih 40 m, je zapazila s krvjo oblitega možkega, ki ni kazal nobenih znakov življenja. Med vršenjem reševalnih priprav je

prišla tudi reševalna ekspedicija z avstrijske strani.

Čez četrte ure se je reševalcem posrečilo priti do ponesrečenca, ki je imel več velikih ran na glavi, telo pa je še začelo nekoliko utripati. Ponesrečenca so takoj dvignili iz prepada, vendar je morala ekspedicija ugotoviti, da je nesrečnik ravno med dvigavanjem izdihnil. Truplo so prenesli do Uletove kočice in odtod na avstrijsko ozemlje do Riške gore, kjer se je ugotovila natančna identiteta ponesrečenca. Bil je to Blaž Hainz, gorski pastir, pristojen in bivajoč v Libuhabu v Avstriji. Star je bil okrog 50 let. Kakor so pripovedovali avstrijski turisti, so ga izvabile planiki na Kordeževo steno, raz katero je strmoglavil v prepad.

Preiskava o ponarejanju poštnih nakaznic

Vojka Mikoljija so identificirale razne priče kot Ivana Grgića, ki je vnovčil ponarejene poštne nakaznice

Zagreb, 26. julija.

Afera o ponarejanju poštnih nakaznic zanima vso našo javnost. Kakor smo že poročali, je bila država oškodovana za 1 milijon in par stotisoč dinarjev. Takoj početka so oblastva sodila, da je pri aferi udeležen znani ponarejevalec Vojko Mikoljij in je prisiljava tudi prav hitro spravila na dan proti njemu precej indicij. Mikoljija so zaprli ter konfrontirali s Schlesingerjem, ki je, kakor znano, vnovčil ponarejene nakaznice v Zagrebu in Sarajevu ter bil aretiran v okolici Splita. Schlesinger je spoznal v Mikoljiju moža, ki se je izdajal za Ivana Grgića in ki ga je najel za svojega pomočnika. Mikoljij je to odločno zanimal in v zaporu je poskušal izvršiti tudi samomor na ta način, da si je prerezal žile na levi roki. Po par dneh pa so ga iz bolnišnice že lahko vrnili v zapor. Njegov samomorilni poskus je bil izvršen najbrž v tem namenu, da bi mož pridobil nekaj časa.

Ko je bil Mikoljij še v bolnišnici, so pre-

iskovalna oblastva z največjo vnemo iskala osebe, ki so prišle v stike z Ivanom Grgićem. Najprej so našli v Beogradu neko žensko, ki je imela moža s tem imenom nekaj časa na stanovanju. Po sliki Mikoljija je takoj spoznala svojega bivšega podnajemnika. Po sliki so tudi še nekateri drugi identificirali Grgića odnosno Mikoljija. Potem so Mikoljija odvedli v Vinokovce in Beograd ter ga konfrontirali z raznimi pričami. V njem so spoznali Grgića ne samo njegova bivša gospodinja v Beogradu, temveč tudi uslužbenici tiskarne, kjer je bila naročena štampiljka z naslovom: »Trdka Ivana Grgića. Ugotovljeno je tudi, da je Mikoljij potoval iz Zagreba v Beograd baš isti dan, ko je Schlesinger izročil Grgiću v Zagrebu s ponarejenimi poštnimi nakaznicami dvignjeno vsoto 850.000 Din. Pri vseh konfrontacijah je Mikoljij še vedno vse tajil, zaradi obilice dokazov pa njegovo priznanje ni več posebno važno in so sklenili, da bodo nevarnega zločinca iz Beograda spet odvedli

v Zagreb. Ko so ga privedli na kolodvor, se je Mikoljij z vso močjo vgriznil v roko in je tako spet prišel v bolnišnico.

Razven Mikoljija in Schlesingerja so pod ključem še neke druge osebe, ki so pomagale pri veliki slepariji. Danes so prepeljali v Zagreb tudi neko Mikoljijev prijateljico, ki pa je dokazala, da tokrat ni imela nobene zveze z osumljencem, katerega, kakor sama pravi, pozna že osem let, a ni imela dosedaj niti pojma, da je tako nevaren ponarejevalec.

Franjo Kočvar

Središče ob Dravi, 26. julija.

Središči trg je izgubil markantno osebnost. Danes ob pol 14. je po dolgotrajnem trpljenju preminil v 46. letu starosti posestnik in lesni trgovec g. France Kočvar. Pokojnik je izhajal iz stare, ugledne središke rodbine. Rodil se je kot sin vinskega trgovca in posestnika, pokojnega Ivana Kočvarja 29. oktobra leta 1886. Že v mladih letih je kazal veliko zanimanje za kmetijstvo in splošno izobražbo. V Gradcu se je izučil trgovine, v Mariboru je pa obiskoval kmetijski in vinogradniški tečaj. Po očetovi smrti je prevzel vinsko trgovino in

jo zelo povzdignil. Vinska kriza mu ni prizanesla in je lani trgovino opustil. S svojo inteligenco, pridnostjo in podjetnostjo je postavil pred nekaj leti bazu kolodvora žago in je mnogo pripomogel k razvoju krajevne lesne industrije.

Kot izrazit naprednjak je bil pokojni ustanovitelj Sokola v Središču, po prevratu pa njegov starosta. To častno funkcijo je opravljal do lani. Dolgo je bil načelnik gasilskega društva in ko je zaradi prezaposlenosti moral funkcijo odložiti, s. g. izvzeli za častnega načelnika. Bil je tudi občinski svetovalec, član načelnstva Hraonice in posojilnice in obenem njen podnačelnik, član krajevnega šolskega odbora, član sreskega cestnega odbora in raznih komitacij. Za velike zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje in z Jugoslovensko krono IV. stopnje. Vzornega moža in očeta obkrojuje verna družica in mlada sinčica, za njim pa žalujejo tudi številni znanci, prijatelji in vsa javnost, ki ga je poznala. Bodi pokojniku ohranjen časten spomin, bridko prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

Smrtna vožnja Jožeta Pogačarja

Ljubljana, 26. julija.

Ze snoči, ko so zagorele sveče ob mrtvaškem odru v mezinu palače Viktorije, so prihajali številni prijatelji pokojnega Jožeta Pogačarja, da počaste njegov spomin. Danes je bilo na oder položene obilice svežega cvetja, prinesli so vence sorodniki, neulazljiva mati in številni prijatelji. S kopalnice SK Ilirije je zaplapolala žalna zastava. Tako nesrečna in nenadna smrt Jože Pogačarja je presunila številna srca.

Pogačar je večera popoldno še sedel v restavraciji pri Slonu v družbi nekaj prijateljev. Omenil je, da se namerava odpeljati z avtomobilom na Gorenjsko po svojih opravkih. Iz restavracije, kjer je bil na hrani, je odšel v družbi dveh prijateljev malo pred 16. uro in se podal v garažo. Kmalu nato je prišel tja še njegov uradnik Tomaž Savnik in je roadster tina »Pontiac« zadržal proti Ježici, skozi Garmeline in dalje na Gorenjsko. Pri volanu je sedel Joža sam, poleg njega Savnik, zadaj na zaslikih sedežih pa dva Pogačarjeva znanca. Ko so privozili v Medvode, so se tam pomudili le kratek čas, nakar so se odpeljali proti Mednemu, kjer so obstali pred Cirmanovo hišo. Tu se je Joža nenadoma spomnil, da je obljubil odpeljati kmalu po 18. uri iz Ljubljane na Gorenjsko nekega svojega sorodnika. Dogovoril se je z obema prijateljskima, da počakata v Cirmanovi gostini, on sam s Savnikom na se je spet vzel v voz in se vrnil proti Ljubljani. Voz je takoj pognal v precežen dir in je s hupo opozarjal voznika, ki je vozil pred avtomobilom seno. Ta se je res kmalu umaknil in je avto švignil mimo. Po cesti pa sta tedaj privozila dva kolešarja, ki se jima je moral avto spet umakati. Naenkrat na je voz zaneslo na kup gramoza, ga odbilo in nesreča je bila tu. Joža Pogačar je izgubil oblast nad krmilom. Avto se je že skoro prekopicnil, ko se je odločil Tomaž Savnik za smel odskok, dočim Pogačar tega ni mogel storiti, ker je sedel za volanom. Pri prekopicanju voza je udaril Pogačar najbrže z glavo ob trd kamen na cesti, ki mu je razbil lobanjo. Udarce je bil smrten in ni bilo več rešitve. Avto se je zaletel slednjič v občestni iarek s popolnoma razbitim sprednjim delom. Ostalo je sledilo, kakor smo poročali večkrat.

Pogreb Jožeta Pogačarja bo jutri v sredo ob 17.30 izpred hiše žalosti na Aleksandrovi cesti. Stanje drugega poškodovanca Tomaža Savnika je povoljno in bo najbrže bolnico zapustil že v nekaj dneh.

Nenoznan vinarski inspektor

Novo mesto, 26. julija.

Te dni se je pojavil v našem prijaznem mestu 35 do 40 let star gospod, ki se je predstavil pri naših gostilničarjih za vinarskega inspektorja. Mož, opravljen v sportsko obleko s čepico na glavi, se je oglašil takoj ob svojem prihodu pri nekem gostilničarju na Bregu, kjer je pričel vršiti inspekcijo. Postrežljivi gostilničar je gospodu inspektorju razkazal svoje kleti in je ta pričel s pokušanjem. Ugotovil je, da so vsa vina — kakor vedno — izborne kakovosti in da vsebujejo zadostno množino alkohola. Za svoje izvedeniško mne-

nje je bil mož od gostoljubnega gostilničarja pogoščen še z drugimi dobrinami, katerih se seveda ni prav nič branil. Ko je dovršil svoj posel na Bregu, se je inspektor podal k drugemu gostilničarju v Kandiji, kjer je dovršil v slični obliki svojo važno misijo. Prav neveščno pa mu je bilo, ko se je oglašil tudi v staroznani gostini pri »Stemberju«. Inspektor, ki je hotel stopiti kar naravnost v klet, je bil od domače gospodične opozorjen, da gospodarja slučajno ni doma. Možak pa se s tem odgovorom ni zadovoljil, temveč je vstopil v gostilniške prostore, kjer je povpraševal točako po vinu. Ker mu ga tudi ta z izgovorom, da gospodarja ni doma, ni hotela dati, je pripomnil, da se bo pač pozneje zglasil. Čudni vinarski inspektor pa svoje misli ni držal in ga sploh v mestu ni bilo več na spregled. Odpotoval je iz mesta v doslej neznanem smer, kjer bo imel s svojo inspekcijo morda še več sreče. Za čudnim gospodom se vrše poizvedbe.

Osemnajsta obletnica mobilizacije

Ljubljana, 26. julija.

God svete Ane praznujemo od 1914. leta kot briedek spomin na razglasitev mobilizacije avstrijske vojske.

Nekaj se je sicer govorilo prejšnjo soboto o možnosti vojne, ko je izročila Avstrija Srbiji najbolj ponižujoč ultimatum kar jih pozna novejša zgodovina. Sredi noči so prišli na obče mobilizacijski »paki in so čitali po masi carsarjev oklice:

— Mojim narodom! Moja srčna želja je bila, da posvetim leta, ki so mi po božji milosti še usojena, delom miru in da obvarujem svoje narode hudih žrtv vojne. Usoda je sklenila drugače. Rovarjenje sovraštva polnega zopernika me silijo... zgrabiti za meč — — — Zločinsko rovarjenje že sega čez mejo, da izpodkoplje na jugovzhodu monarhije temelje države in omaja narod, ki mu posvečam v očetovski ljubezni svojo polno skrbstvo, v njegovi zvestobi do vladarske hiše in očetnjave, da zvodi deraščajočo mladino na kriva pota k zločinskim delom blaznosti in veleizdaje — — —

Kakor da se ves svet podira, so padale usodne besede na glave občanov.

Divji plač so zagnale žene že pri prvih besedah, da je skoraj utonil v njihovem javku beričev glas. Ko je utihnil, so navale ženske na trgovine po kvas, da spečejo popotnico svojim možem in sinovom. Ni bilo take zastopnosti med ljudmi, kakor tisto nedeljo. Kakor da so že vsi ena sama armada, ki mora izvršiti svoje naloge.

Nihče ni spal tisto noč. Mladi gospodarji so razlagali jokajočim ženam delo do zime. Stare matere pa so molile, da bi se sinovi srečno vrnili iz vojne. Kakor da ne slišijo, se niso brigali starši za vasaovce pri svojih hčerah: vojna je pač vojna.

Kdo popiše slovo drugo jutro, ko je od vsake hiše kdo odhajal na vojno! Niso utegnili dekleta splesti vencev za okras parizajev, pa so snele s kapel za prošenje spleteno vence in uvile z njimi vozove.

Vse ceste so bile polne vozov z zastavami. V rezek glas trobent in zateglo pesem harmonik se je kradla žalostna popevka:

Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo, nazaj nas več ne bo...

Ves dopoldne so odhajali vozovi. Popoldne pa je bil tihi, kakor da praznuje ves svet sedmimo. Tudi polja so bila prazna, ko so grunti žalovali za svojimi lastniki. Le sonce je sijalo tako prijetno, kakor da se ni prav nič zgodilo.

Koča na Klopnem vrhu

Prijatelji zelenega Pohorja so pred desetimi leti postavili na Klopnem vrhu lično planinsko kočo, ki dobiva od leta do leta več obiskovalcev. Kakor smo beležili, bodo zvesti obiskovalci tega pohorskega zavetišča svečano proslavili desetletnico. To lepo planinsko slavo se bo vršilo drugo nedeljo, 7. avgusta.

Velika nesreča na morju

Na našem Jadranu je v nedeljo divjala huda noviča, ki je v bližini Makarske povzročila veliko nesrečo. Vihar je zajel kuter veletrgovca Andreja Mrčiča iz Metkovića ter ga prevrnil. V razburkanih valovih sta našla smrt lastnik kuterja Mrčič in njegov prijatelj trgovec Nikolaj iz Metkovića; tretji sopotnik Derviš iz Makarske se je na čudovit način rešil na marmeladni čolnu, ki ga kuter vozi s seboj in mu služi za prevažanje pri vsidranju v pristanišču. Vihar je zajel tudi neko ribiško ladjo med Hvarom in Bračom in jo prevrnil, na srečo pa je bil v bližini parobrod Jadranske plovnice »Hrvatska«, ki je dva ribiča rešil, tretji pa je izginil v valovih.

Tudi nad Splitom in okoličje je divjal silen vihar. Utargal se je oblake, med dežjem pa je padala tudi debela toča, ki je napravila mnogo škode v vinogradih okoliške okolice, pa tudi v trogriških občini. Škoda še ni ocenjena, znaša pa več milijonov. Tudi sadno dreveje je mnogo trpelo. Mnogo tičev leži mrtvih po tleh. Med prebivalstvom je zavladala žalost, zlasti ker je vino tamkaj glavni pridelek.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Danes ob 4., 4/8. in 9/4. zvečer: OPERETA sijajne komike, smeha, petja, zabave:

Mamselle Nitouche

V glavnih vlogah

Any Ondra, Georg Aleksander, Oskar Karlweis, Hans Junkermann

Paramount zvočni tehnik

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Domače vesti

• **Kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva** bo letos v Vrnjački banji v dneh od 25. do 27. septembra. Na predvečer (24. sept.) bo prijateljski sestanek. Na kongresu se bodo obravnavale naslednje teme: Reforme medicinskega pouka. Zdravljenje našega naroda v kopalniščinah in zdravilna vrednost naših kopalnic. Ekonomska organizacija jugoslovenskih zdravnikov. Poleg tega bodo še proste teme. Predavatelji naj se javijo na časov: Jugoslovensko lekarsko društvo, Beograd, postarja pregrada 310. Za kongres je naprošen triletni popust na železnice. Zaradi aktualnosti problemov je potrebno, da bi bilo prisotnih čim več zdravnikov, posebno se onih iz kopalnic (Rogaška Slatina, Dobrna, Slatina Radenci, Laško, Dolenjske Toplice in od drugod).

• **Razpisana je služba pogodbenega postarja** pri pošti v Prečni pri Norem mestu Jamčevina 600 Din. Redni letni prejemki 8300 Din. Razpisuje se nadalje služba pogodbenega postarja v St. Rupertu pri Mokronogu, Jamčevina 1500 Din. Redni letni prejemki 18.800 Din in izredni prejemki za brzojav 360 Din. Prosuje se prilagoditi naj se vložijo na dravsko pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 15. avgusta 1932.

• **Novi grobovi.** V Mariboru je umrla po dolgi in mučni bolezni v 62. letu starosti gospa Elizabeta Feršova, mati načelnika studenjskega Sokola br. Lojzeta Ferša. Pokopinja je bila vzorna slovenska mati, ki je vzgojila svoje otroke v narodnem duhu in je tudi sama bila do zadnjega zvesta sokolski misli. Danes ob 17. uri jo bodo položili na studenjskem pokopališču v večnem počitku. — Nadalje je v Mariboru umrla ugledna gospa Marija Kupljenova. Blago pokojnico bodo prepeljali v Celje, kjer jo bodo jutri ob pol 16. položili na okoliškem pokopališču v večnem počitku. — Pokojnika blag spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

• **Bencina bo za potrebe Jugoslavije spet zadostila** izjavljajo vodstva bencinskih kompanij v naši državi. Inozemske družbe Shell, Standard in Vacuum Oil so ne samo v Beogradu temveč tudi v Zagrebu in nekaterih južnih mestih z zaporo črpalk zavirale avtomobilski promet, dočim so zaloge bencina v dravski banovini še zadostne. Po pogajanjih med ministrom za trgovino in industrijo ter zastopniki bencinskega trusta je — kakor beleži »Politika« — dosežen sporazum in so se druge odločile, da začasno otvorijo svoje rafinerije in zadostijo najnujnejšim potrebam države, predvsem v pogledu rafinerij in olja. Sprito velike kapacitete rafinerij v Beogradu in Capragu se lahko pričakuje, da bo vsa država v par dneh imela spet zadostne zaloge. Ministrstvo pa bo tudi poskrbelo, da se prepreči povišanje cen in odiranje konsumentov kakor tudi grozila brezposelnosti soferjev. V Beogradu se je bencin iz redkih zalog podražil na deset dinarjev posamezni oteruhi pa so zahtevali tudi že po 20 Din za liter.

• **Novi film Ite Rine** z imenom »Fantom Durmitora« pričnejo te dni snemati v Beogradu. Glasbo je komponiral znani skladatelj Josip Štoper-Slavenski, ki je že izvršil skušnje z orkestrom in pevci. Posnetke bo izvedla družba »Enofon« v različnih predelih naše države. Razen Ite Rine, ki ji pripada glavna vloga, glumijo: Bogosav Teko, absolvent »Ufne akademije«, člani Beogradskega pevskega društva in »Stankovića«, ciganski svirači in drugi. Pričetke dejanja je v Beogradu.

• **Zbori.** Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Letnik VII., št. 3. Vsebina glasbenega dela: t. A. Sachs »O Gospode« (nagrobna), moški zbor. t. S.

Stegnar »Dneva nam pripelji žar«, mešan zbor. I. Ovirik »Tih potok teče«, ženski zbor. A. Gröbming »Hrepenenje«, moški četverpespev. M. Tomc »Čakala bom Jezusa«, ženski zbor. Heri Svetel »Ah, lep čarovnik«, solospjev s klavirjem. — Vsebina književne priloge: D. M. Domjanec: Potočnice (pesem). Naši skladatelji. (t. Srečko Stegnar, t. A. Sachs, H. Svetel). Koncerti. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnih štev.

• **Iz rudarskega zavarovanja.** V smislu navodil centralnega odbora za preskrbovanje brezposelnih rudarskih in topilniških delavcev v Beogradu imajo odslej skrbeti za brezposelne manjpravne člane bratovskih skladnic, pri katerih so bili v zadnjem času zaposleni zavarovani. Glede podelitve brezposelnih podpor naj se torej brezposelni zadevni delavci v lastnem interesu obračajo le na pristojne bratovske skladnice.

• **Zanimiva arheološka najdba.** Profesor arheologije Nikola Valič ter kustos muzeja v Skopju sta v okolici Trebeništa odkrila grob, v katerem sta našla redke arheološke dragocenosti: številne zlate, srebrne, bakrene in železne predmete. Kakor se je ugotovilo, je bil to grob neke zgodovinske ženske osebnosti.

• **Zalostne posledice toče.** V moravski banovini je toča uničila letino v 17 srezih, najbolj pa so prizadete občine v temniškem in boljvačkem srezu. Komajše ocenjujejo škodo, ki gre v milijone. Hudo nevihto so imeli tudi v Hercegovini, kjer je toča oskodovala vinograde, turščico, tobak in sadje.

Znižali smo cene vsem oblačilom. Oglejte si zalogo!

J. MACEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

• **Urar se je iz tujine vrnil kot doktor.** Iz Bologne v Italiji se je te dni vrnil v svoj rojstni kraj Tetovo Mihajlo Ratnič, ki je bil odšel v tujino kot urar, vrnil pa se je kot doktor medicine. Dovedši osnovno šolo se je Ratnič podal v Italijo, kjer se je izučil urarstva in otvoril svojo delavnico. Obenem pa je nadaljeval študij in s pomočjo svojih rojakov izselencev v Ameriki tudi uspešno absolviral visokošolske študije ter je bil pred kratkim v Bologni promoviran za doktorja medicine.

• **Nesreča v tovarni.** V neki kamniti tovarni je večer ob 6. zjutraj po nesreči nastal majhen požar. Lahko gorljiva snov se je v stikalnici nenadoma vnela in butnila na štiri delavce, ki so bili zaposleni v tem obratu. V trenutku so bili vsi v plamenih. Dva sta dobila manjše opekline po obrazu in rokah, na dveh pa je se takoj vnela vsa obleka. Njune poškodbe so nevarne in so jih morali takoj prepeljati v bolnico. Dobila sta grozne opekline po rokah, obrazu in prsih. Ogenj v obratu so tovarniški delavci z motorno brizgalno takoj ugasili.

• **Ne smeš zapirati vode ob svojem posestvu.** Neki posestnik na Dravskem polju je v potoku Reki zaprl zatvornico, ki jo je brez dovoljenja tam postavil, z namenom, da bi se njegov travnik napajal z vodo, ki je posebno trpel zaradi suše. Milnar, ki ima malo nižje svoj mlin in je imel na zalogi od različnih posestnikov okoli 700 kg ajde, pripravljene za mletje, ga je opozoril na pretečo nevarnost, ako voda preplavi travnik. Posestnik pa je izjavil, da ima pravico do zapiranja vode, kadar to on hoče. Voda, ki je preplavila travnik je narasla pri milnu Javornika za podluno meter visoko in je milnarju uničila vso ajdo, ki je bila last 16 posestnikov. Škoda je za 800 Din. Posestnik se o moral zagovarjati pred sodiščem.

• **Zasledovan vionilec.** Varnostna oblastva že nekaj dni pridno zasledujejo 44 letnega Franceta Postrižina, bivšega mesarskega pomočnika, doma z Bizelskega. Mož se je 19. t. m. priključil do Dobrnicev, nato pa je v vas Brezovi rebril vionil v pisarno kneza Auersperga, kjer je s silo odprl železno blagajno ter odnesel 6200 Din gotovine, o čemer smo poročali. Zaenkrat ni znano, kje zapravlja ukradeni denar.

• **Ženo je vrgel v Neretvo.** Iz sela Raške gore pri Mostarju je te dni brez sledu izginila žena Milana Jančiča, bivšega občinskega stražnika v Mostarju. Zadeva je bila prijavljena orožnikom, ki so na podlagi poizvedovanj predčerašnjim aretirali njenega moža, ker je osumljen, da je zaradi starih preprirov sam vrgel ženo v reko Neretvo. Trupla nesrečne žene še niso našli.

• **Nehote je ustrelil ženo.** Zandarmeriji v Ogulinu je bilo te dni prijavljeno, da se v selu Ostarijah skriva razbojnik Rude Kicarič, zaradi česar so patrolje zastražile njegovo hišo. Neki orožnik je pri oknu zapazil Kicaričovo ženo ter jo zaprosil za vižgalice. V trenutku, ko mu je izročila vižgalice in jih je on skušal prižgati, je držal puško tako nerodno, da se je sprožila in je krogla ženo zadela v srce. Videtiš mrtvo ženo se je orožnik od žalosti razjokal in se sam prijavil sodišču.

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrbno perilo** v najlepšo izdelavo. • **Legatov trgovski tečaj Maribor,** vplivanje, Slovenska ulica 7, dijaški internat.

Uporabljajte pri sončenju samo
SOLEIN
emulzijo 9305
Lekarna TRNKOCZY, Ljubljana.

PRIZNANO NAJBOLJSI

lovski in športni čevlji po konkurenčnih cenah edino le pri

BRATA NAGLIČ, eksport čevljev,

žiri nad škojjo Loko

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Proti tedenski odškodnini

Din 10.—

vam posodimo 450 Din vreden

fotografski aparat

Če imate aparat izposojen 45 tednov, ostane isti vsa lasti! 9331

DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Iz Ljubljane

u. Seje davčnega odbora odgojene. Prejeli smo: Za 2. avgusta 1932. in nadalje določene seje davčnega odbora za mesto Ljubljano se odgodi na nedoločen čas, ker se niso izgotovili na zakoniti podlagi vsi odmerni predlogi, o katerih naj odloča davčni odbor.

u. Slovensko zdravniško društvo vabi v petek 29. t. m. ob 18. uri ga. zd.avnike na ogled sanatorija Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, Zaloška cesta št. 9.

u. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je sedaj po naklonjenosti mestnih očetov v Mestnem domu, ker se je moral izseliti iz Gajev ulice št. 2, kjer bodo hišo podrli Odkazani so mu bivalni prostori mestnega vojaškega urada. Društvo se je tja že preselilo, uredilo, poslikalo prostore (poslikali so jih pevci) in lo začelo s pevskim vajami; 1. avgusta t. l. Za selitev in preureditev prostorov je porabil vse svoj dopust neusnani, požrtvovalni društveni arhivar ter upravniki »Zborov« br. Joško Jamnik. V ponedeljek zvečer ob 20. se prvič zberemo na sestanek in pogovor v novih prostorih. Pevci in pevke pridite vse in vsi! Važen pogovor pred koncertom v radiu. Odbor.

u. Avtobusni izleti Zveze za tujski promet (Putnik) v času od 27. t. m. do 3. avgusta so naslednji: sreda 27. t. m. na Jezersko za 59 Din, četrtek 28. t. m. v Logarsko dolino 125 Din (s prehrano) v eno smer 70 Din, v petek 29. t. m. Škofja Loka Visoko, Žiri, Vrhnika, Ljubljana, 65 Din, v soboto 30. t. m. poldnevni izlet do Izvirja Krke 75 Din, dvodnevni izlet brez oskrbe v Logarsko dolino 105 Din, dvodnevni z oskrbo na morje v Bakar 240 Din, v nedeljo dne 31. t. m. v Logarsko dolino 125 Din (s prehrano), v Kranjsko goro in na Vršič (s prehrano) 150 Din, v ponedeljek 1. avgusta Zupanova jama 39 Din, v torek 2. avgusta na Ljubelj 59 Din, v sredo 3. avgusta na Jezersko 59 Din. Vozovnice se dobe same v predprodaji pri »Putniku« na Dunajski cesti 1. Prijave sprejema tudi podružnica v hotelu »Metropol«. Odhod za poldnevne izlete je redno ob 13. za celodnevne ob 4:45 zjutraj z dvorišča pri »Rigovcu«.

u. Počitniška kolonija mestne občine Ljubljanske prispe iz Breznice v petek z vlakom ob 20.24 na glavni kolodvor. Starši, ki imajo svoje otroke v tej koloniji, naj jih pričakajo na kolodvoru.

u. Redni letni občni zbor Aerokluba »Naša krila«, oblastni odbor Ljubljana, se bo vršil 28. t. m. ob 18. v prostorih Avtomobilskega kluba v Kazini. Vabljeni: vsi člani Aerokluba, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

u. Tatinska roka. Ponoči se je splazil nekdo v stanovanje Katarine Šemerlove v Zgornji Šiški ter ukradel obleko njenega 12 letnega sinčka, dalje ponošeno staro obleko in še nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 1000 Din. Prav tako se je splazil neznan tat v kuhinjo Jakoba Dolenca v Strossmayerjevi ulici ter izmaknil 700 Din vredno oro, znamke »Omega«. Takisto je nekdo ponoči vliomil v garažo na dvorišču hiše št. 21, v Predovičevi ulici v Mostah ter odpeljal 800 Din vredno kolo, znamke Styria, last Florjana Spetiča.

u. Neroden obisk. V hišo št. 1 v Zvezni ulici je prišel v večernih urah mlad neznanec in odprl vrata v stanovanje Josipa Verčuna. Videč, da je sam in nemoten, se je brž polastil treh parov črnih moških čevljev, ki jih je ugledal nekeje v kotu, potem pa je iztaknil še dva para rjavih moških ter tri pare ženskih čevljev. Zmikanje pa se ni zadovoljil samo s tem, marveč je hitro stopil še v stanovanje Franca Hofmana ter mu ukradel par hlače, dolgo karirasto suknjo in hleb kruha, nakar je neopažen pobegnil. Škoda je napravil za 2000 Din.

u. Beg iz jetnišnice. Iz jetnišnice deželnega sodišča je večeraj pobegnil 23 letni Anton Luin, doma iz Gabrovice pri Gorici. Bil je nedavno obsojen zaradi nepoštenega življenja na večmesečno ječo, a se s kaznijo ni mogel sprijazniti. Počakal je prvo priliko in izginil v jetniški obleki.

u. Tehnično vodstvo avtomatične centrale v Ljubljani je imelo doslej telefonsko številko 21-09. To številko ima sedaj Narodna Odrbna. Ki obvešča vse telefonske naročnike, naj za morebitna pojasnila, ki se tičejo telefona, kličejo sedaj samo številko 9.

u. Dancing na vrtu hotela Tivoli vsak večer, program po 9. uri.

u. Tradicionalni šentjakovski sejem bo letos 31. t. m. na starodavnih Osojeh na Gradu. Godba, srečolov, kegljanje na dobit-

MILAN STRAUS, učitelj
BERTA STRAUS roj. PLEVČAK, učiteljica
poročena 9388
Rajhenburg Trbovlje

Za zdravljenje hemoroidov le

Zdravniško preiskano sredstvo. Cena 60.— Din. Dobiiva se v vseh lekarnah.

Odobreno od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 329 27. marca 1932.

steklenice in aparati za vkuhanje sadja. Zaloga: Juri Klein, Ljubljana, Wolfova ulica 4 259

NACE NAROB, tapetnik, Ljubljana
Gospodstvska cesta 16 (pri Levu) 225

KINO KODELJEVO

predvaja noč (27. t.) ob pol 9. uri na prostem nem film

Napoleonov gusar

Vstopnina samo Din 2.—, 4.— in 5.—

Ob slabem vremenu v dvorani.

KLAM NA PROSTEM!

ko. Donos prireditve je namenjen obdaritvi revnih otrok za Miklavža. Začetek ob 14. uri. K udeležbi vabi krajevni odbor JRKD za Szentjakob.

Iz Celja

e. Tudi dogodek. Poleg velike suše na zanimivih novostih in dogodkih v celjskem in okoliškem javnem življenju ter na tukašnji policiji, je zadnje dni nastopil daljši premor tudi v umrljivosti v bolnici. Celih 9 dni že bolniška statistika ni mogla zabeležiti nobenega smrtnega primera.

e. Kako daleč sme segati sportno navdušenje? Da so vse panoge sodobnega sporta več ali manj koristne človeškemu zdravju, zlasti mladini, je neizpodbitno dejstvo. Menda že ni več človeka v prosvetljenem svetu, ki bi to zanikal in se ob gotovih trenutkih tudi starejši ljudje nepričakovano navdušujejo za dosegi čim boljših rezultatov. Takozvano »drukanje« pa mora na vsak način ostati v mejah dostojnosti in znanosti. Češar pa v prvi vrsti ne pozna naša mladinska nogometna publika. Preteklo nedeljo je v vsem poteku nogometne tekme na Glaziji vladalo hurosko vreskanje. Ubogi bolniki v sosednji bolnici so tako izpostavljeni nekaj ur nevshečnemu trpljenju. Naj bi se sportna mladina naučila ceniti človeško dostojanstvo.

e. Gozdni požar. V soboto je med hudo nevihto udarila strela v neko drevo v gozdu mestne občine za Vipoto in zanetila požar, ki se je kmalu razširil na ves tukašnji gozd. Gozdni delavci in okoličani so nemudoma pričeli z gašenjem in lokaliziranjem požara in se jim je posrečilo odstraniti nadaljnjo nevarnost šele zvečer po večurnem napornem delu. Škoda ni prevelika.

e. Najdba. V ponedeljek je bila najdena ob Savinji rjava usnjata moška denarnica z raznimi dokumenti, med drugim z orožnim listom, ribiško karto, železniško legitimacijo itd. Lastnik naj se zgasi pri predstojništvu policije.

Iz Maribora

e. Prenosič za »Mariborski teden«. Prireditveni odbor »Mariborskega tedna« se ponovno obrača na prebivalstvo Maribora, da prijavi proste sobe in postelje za čas prireditve. Sicer so dosedaj prispele že mnoge prijave, kar pa se v tem času vrši v Mariboru več raznih kongresov, bo potrebno še večje število prenočišč. Naj torej tudi oni, ki drugače ne oddajo sobe, splošnosti na ljubo odstopijo prenočišču proti primerni odškodnini. V primeru, da kdo ne reflektira na plačilo prenočilne, naj vseeno prijazno stavi, sobe na razpolago odboru, ki bo prebitek prepustil za nadaljevanje ubožne akcije. Posebno se poziva dijaške gospodinjice, da pripravijo nezasedene postelje. Vse prijave naj se ali osebno ali pismeno oddajo v pisarno »Mariborskega tedna«.

e. Jadrnalno letalska skupina mariborskega Aerokluba namerava prirediti sredi avgusta tečaj za brezmotorno letenje na Pohorju pod Črnim vrhom, pol ure od Ribniške koče. Vse prijavitelje tega sporta vabimo na sestanek drevi ob 20. v delavnico meščanske šole v Krekovi ulici. Za »Mariborski teden« pripravljiva skupina razstavo jadrnalnega letalstva.

e. Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru si bo jutri dopoldne ob 11. ogledalo obrat mariborske pivovarne Union. Vabljeni vsi člani.

e. Za uprizaritev »Prodane neveste« na prostem je potrebnih še 6 dam, 22 gospodov ter 15 otrok, ki bodo sodelovali v omenjeni operi. Kdor je voljan sodelovati, naj se javi v pisarno Narodnega gledališča.

e. Pogrešan soprog. Ga. Marija Kurtova je prijavila na policijo, da je njen soprog odšel že 22. t. m. od doma in se do danes še ni vrnil. Gospa je v skrbeh, da se je soprogu kje morebiti pripetila nesreča. Pogrešani soprog je visoke postave, črne polti in črnih las, oblečen v temno-rjavo obleko in obut v črne čevlje.

e. Povratek počitniške kolonije iz Lukšiča. Počitniška kolonija, ki je letovala na morju v Kaštelu Lukšiču, se povrne v torek 2. avgusta z osebnim vlakom ob 18. v Maribor. Mamice naj pričakujejo svoje ljubljence pri vaku na glavnem kolodvoru.

e. Iz pravoslavne cerkve. Prota Trbojevič je večeraj odpotoval in bo odsoten do 20. avgusta. Zaradi tega je odpovedana liturgija in cerkveno uradovanje. V njegovih primerih ga nadomešča paroh iz Celja.

e. Strelska družina pri Sv. Križu. Na ustanovnem občnem zboru zvezne strelske družine pri Sv. Križu so bili izvoljeni za predsednika Karel Hariš, za podpredsednika Josip Hlade, za tajnika Ivan Hlebec, za gospodarja Adolf Verdonik, za vadiatelja Matija Gartner, za odbornike Jakob in Jože Paitler, Lovrenc Kramp, France Hlade in France Hauptmann.

e. Seja TO mariborske sokolske župe bo drevi ob 20. v župni sobi.

e. Zasaden hitopacek. Finančni organi so zasacili v neki gostilni na Aleksandrovi cesti nekoga posestnika od Sv. Jurija ob Pesnici. V košari, ki jo je bil možak skr. v hlevu, so našli 13 kg saharina in 131 vižgalnikov. Košaro s saharinom so zaplenili; posestnika in nekoga gospoda, ki se je predstavil za trgovca iz Zagreba, pa so izročili finančni oblasti.

e. Izpred sodišča. Pred malim kazenskim senatom se je večeraj dopoldne kot prvi zagovarjal oženjeni delavec Maks Welzer iz Zgornje Polskave, obtožen, da je nekoga večera v juniju zabol delavca Stefana Zigerta, ki je na mestu izkravrel in umrl. Kakor navaja obtožnica je ozadje krvavemu dogodku, ljubosumnost. Obtožene je imel v zadnjem času ljubavno razmerje z Zigertovim dekletom. Ko je usodnega večera srečal Zigertovo obtoženca v spremstvu dekleta na nekem travniku sta imela med seboj kratek obračun. Obtožene je v strahu pred Zigertom segel po nožu in mu prerazil vrat. Pri razpravi je dejanje priznal. Obsojen je bil na 6 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. — Na zatožni klopi so sedeli večeraj dopoldne tudi: trije prekmurski cigani Mencinger, Baranja in Horvat. Obtoženi so bili raznih vlovov in tatvin, ki so jih v februarju izvršili v Gleichenbergu v Avstriji in Murski Soboti. Obsojeni so

bili Mencinger na 6 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic, Horvat na 3 leta, Baranja pa na 2 leti težke ječe. Obe razpravi je vodil vss. dr. Tombak, prisodnika pa sta bila okrožna sodnika dr. Travner in Kolšek. Obe obtožnici je zastopal državni tožilec dr. Hojnka.

Iz Trbovelj

e. Naplavljenno truplo. Pred nekoliko dnevi smo poročali o dvojnem samomoru, ki sta ga izvršila trboveljski pismošola Kmet in njegova ljubica Mlakarjeva. V ponedeljek popoldne so opazili kopalci v Savici, da nosi voda utoplenca. Ko so truplo izvlekli na breg, so spoznali v utoplenici Mlakarjevo. Truplo so preneljali v trboveljsko mrtvašnico. Trupla pismošole Kmeta še niso našli.

e. Beračenje. Četudi vlada pri nas tako huda kriza, prihajajo v Trbovlje od raznih strani berači, ki pod krinko brezposelnosti beračijo po hišah. Res je, da je med njimi mnogo takih, ki so podpore gotovo potrebni, mnogo je pa tudi takih, ki postopajo skrajno predrzno in dar kar zahtevajo. Med temi je mnogo sumljivih tipov, ki dobro vedo, da se tu nekako najlažje zaubo in zamešajo sled za seboj. Ker je naše prebivalstvo že itak močno obubožano in ker mora skrbeti za domače reveže bi javnim organom priporočali, da postopajo proti tujim, posebno sumljivim beračem, z vso strogostjo.

e. Pokalni turnir. V soboto popoldne in v nedeljo dopoldne bodo tekmovali vsi štirje trboveljski klubi za pokal MO, ki si ga je lani pridelal SK Amater.

e. Srečke državne razredne loterije so dospole. Zbranje bo od 9. avgusta do 1. septembra.

Iz Ptujja

e. Razpored zgradinarin in davka na rente je razgrnjen pri davčni upravi v Ptuj. V sobi št. 2, in je interesantom od 25. t. m. do 1. avgusta na vpogled.

e. K poročilu o nevihti s točo, ki je divjala v soboto 23. t. m. nad Dravskim poljem, doznavamo, da je povzročila toča le neznatno škodo in ni bilo tako hudo, kakor so se sprovalno širile vesti po Ptujju.

e. Z nožem prerezal željosti. Ko se je v nedeljo 24. t. m. proti večeru vračal domov iz Sp. Brega Ignac Weissbacher, delavec iz Spodnje Hajdine, ga je neznan moški že v bližini doma brez vsakega povoda napadel in mu z žepnim nožem prerezal spodnjo željost, tako da se je moral Weissbacher takoj napotiti v ptujsko bolnico. Weissbacher je bil gotovo žrtve podvignega pijanca, katerega orožništvo že zasleduje.

e. Napad z nožem. Ko sta se nedavno popoldne vračala skozi gozd Pinoza Jožef in Ramprer Franc, oba iz Stoperev, sta ju napadla Vitič Alojz in Drolenik Franc iz Grdine. Vitič je šel z odprtim nožem na Pinozo, katerega je mislil zabosti v hrbet. Pinoza se je še pravočasno izognil in mu je Vitič prerezal na hrbtu le nov suknjič in telovnik, dočim je bil Ramprer napaden s kolom. Oba napadaleca sta hitro pobegnila v bližnji vinograd. Vitič in Drolenik dejanje priznavata, izgovarjata pa se na popolno pijanost.

Iz Laškega

e. Gradnja Sokolskega doma. Dne 25. t. m. je bila storjena za nov Sokolski dom v Laškem prva zarez za lopato. Pri agitnosti starešinstva in članstva tukašnjega Sokolskega društva smemo pričakovati, da bo novi Sokolski dom že do jeseni pod streho in da se bodo prireditve že to zimo lahko vršile v njem.

e. Smrti žrtev neurja. V soboto je divjalo silno neurje tudi nad našim okrajem. V Rifengozdu sta kosila ravno ob tem času dva sinova posestnika Hriberška travo. Hoteč uteči nevihti sta hitela med bliski in gromom proti domu, ko je nenadoma med nju treščila strela, katero je najbrž pritegnila nase kosa, ki jo je nosil starejši sin Franc na rami. Na čuden način pa je Franc ostal živ, dočim je obležal mlajši brat Leopold mrtve na mestu.

e. Nehvaležen ljubimec. Neke vdova v Trnovem hribu se je zagledala v hrškega primorskega emigranta. Vdovino ljubcezen pa je nehvaležen ljubimec s tem poplačal, da ji je odnesel v njeni odsotnosti vse prilhanke v približnem znesku 5000 Din. S tem denarjem je napravil večjo turnejo po naši ožji domovini. Prazen žep ga je spet privedel v naše kraje, kjer je padel v roke pravice.

e. Ukinijen pasji kontumac. Z 28. marca letos odredeni pasji kontumac je sresko načelstvo v Laškem s 24. t. m. ukinih za ves srez Laško.

Iz Novega mesta

e. Golob listonoša. Te dni se je pojavil nad vasjo Prečno velik golob listonoša. Ko se je nekaj časa obračal v negotovosti po zraku, je priletel naedenj inlad sokol, ki mu je prav hitro presekala prsno ogrado in je golob strmoglavil na tla. Poslali so ga v Ljubljano.

e. Živilski trg je pri nas precej obilno založen. Sicer imamo v tednu samo dva tržna dneva (ob ponedeljkih in petkih), ki pa povsem zadostujeta potrebam našega prebivalstva. Da vas nekoliko seznanimo s cenami na našem trgu, evo nekatere: humarice za vlaganje 10 kor. za 1 Din, za kuhanje kg 1 Din, rdeča pesa kg 2 Din, krožnik fižola ali graha 1 Din, kolerabica kg 2 Din, novi krompir kg 1 Din, glavna solata kom. po 50 par, par piščancev za ovrte 12 Din, za pečenje pa 16 do 18 Din, zgodnje hruške kg po 4.50 Din, zgodnja jabolka kg po 4 Din, jaja par za 1 Din.

e. Dve nesreči. Pred dnevi se je podala 43letna Marija Vranašičeva, žena posestnika iz Tribuče pri Črnomlju, k svojemu zetu v Dolenjo vas žet žito. Na poti se tako nesrečno padla, da se je srpom močno urezala v desno koleno. Zaradi hude rane je v ponedeljek prišla v žensko

di načrt za tržnice, ker se nameravajo uvesti stalni tržni dnevi za vse blago, ki ga prinesejo producenti v mesto na prodaj.

Gospodinjstvo tečaj. Prejšnjo nedeljo je bil zaključeno trimesečni gospodinjstveni tečaj, ki ga je priredilo Kolo jugoslovanskih sester, prvega te vrste v Murski Soboti. Vodili sta ga strokovnjakinja gđe. Mikuleva kot voditeljica in gđe. Kolaričeva kot njena pomočnica. Zaključna so se udeležili g. predavatelj, narodni poslanec g. Benko, sreski načelnik, g. župan in podžupan z odborniki in starši gojenk. Tečaj se je končal na splošno zadovoljstvo gojenk in staršev, tako da je bila izražena želja, da se tečaj ponovi. Požrtvovalno in nesebično delovanje Kola jugoslovanskih sester je pod neumornim vodstvom predsednice ge. Vrančičeve ponovno pokazalo, koliko koristnega more storiti za prebivalstvo.

Iz življenja na deželi

GORNJI GRAD. Otvoritev Sokolskega doma v Gornjem gradu dne 7. avgusta z razvijem sokolskega prapora bo združeno z veliko ljudsko veselico. Pri javnem nastopu bo telovadilo več sokolskih vrst, celjari iz Ljubljane, iz Zaleca, Sočanja, Celja in od drugod. Nastopil bo tudi naš znani svetovni prvak telovadbe na orodju hr. Stukelj. Kakor čujemo, se bodo slavnosti udeležili 3 ministri, več narodnih poslancev in g. ban. Torej na veselo svidenje v naši lepi gornjesavski metropoli dne 7. avgusta!

ZELIMLJE PRI IGU. O nas se sicer malokaj kaj sliši, vendar pa se je v nedeljo vsa okolica razgibala, ko je priredilo tukajšnje društvo kmetskih fantov in deklet tokmo žanje in vrtno veselico. Ljudje prav obohravajo te nove tekme v kmetiskem delu in to so pokazali posebno s tem, da so se v ogromnem številu zbrali na tekmovalnem prostoru. Veselje je bilo videti, ko so se brhka dekleta pojavila s srpi v rokah in ko so se srpi po danem znamenju zabliskali v soncu. Navdušenja ni bilo konec, ko je prva tekmovalka končala svoje delo že v 9 min. in 23 sek. Po tekmi je na veseljem prostoru nagovoril zbrane društveni tajnik Lovre Kramar, se zahvalil za sodelovanje lojzarjem šol. upr. Andreju Flejšu, Francu Virantu, gospe Podlogarjevi, vsem ki so s udeležbo ali kakorkoli pripomogli k uspehu, zlasti pa bratskim društvom iz okolice. V imenu Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani je pozdravil dr. Viktor Maček, Orisal je vso lepoto in častnost

kmetskega dela in pohvalil zlasti dekleta, ki so se lepo izkazala v tekmi žanje. Oba govora sta žela priznanje. Sledila je razglasitev rezultatov tekmovalcev: 1. Peršič Angela, 2. Kikel Pavla, 3. Istenič Marija, 4. Glinšek Marija itd. Posebno pozornost pa je vzbujala gđe. Rada Sušnikova, ki je kljub temu, da že dolgo ni imela srpa v rokah, dosegla zelo lep uspeh in ki je tekmovala izven konkurence. Po tekmi se je razvila prosta zabava.

VIR PRI DOMZALAH. Naše gasilno društvo je v nedeljo proslavilo na slovesen način svojo desetletnico. Blagoslovili so motorno brigadno, katero so kupili pri Strojnih livarnah v Ljubljani. Slavnosti so se udeležili mnogi gasilci iz okolice s svojimi prapori, g. narodni poslanec Cerer, sreski načelnik iz Kamnika, šolski preglednik Urbančič, župan Tome iz Moravč itd. Kurnica je bila gospa Štupica, soproga našega vrlega domačina in veletrgovca v Ljubljani. Naš domači mecen g. Franc Majdič je s svojim bogatim darom pospešil takojšnjo izplačilo tega najmodernejšega gasilnega orodja. Po cerkvenih opravilih je postalo nad 200 mož. z jezdecii na konjih in 20 gasilskih samaritank z belimi oblekami in rdečim križem na rokavih, z mnogimi domačini in okoličani vse govornice pred okrašenim brigadno in Gasilskim domom. Lepo so govorili domači g. župnik, narodni poslanec in načelnik kamniške župe g. Cerer, g. sreski načelnik, domači gasilski načelnik Pučko in domači župan; a posebno lepo sta se odrezali dve domači gasilski sestri-samaritanki z lepima govoroma, v katerih sta prošavili ljubezen do bližnjega, do doma in roda, do Nj. Vel. kralja in naše svobodne Jugoslavije. Prva je podarila lep šopek cvetja požrtvovalni kurnici, a druga ašilnemu domačemu gasilskemu načelniku, ki je bil duša vse preditve. Domačka narodna godba je zasvrla državno himno. Slovesen, v srce segajoč je bil ta trenutek navdušenja v ljubljani do domovine. Po prireditvi je bila lepa domača zabava v senčnatem vrtu, kjer so se domačini in gosti počeno zabavali ob zvokih vrle domačke godbe. Čestitamo k tej lepi proslavi našim vrlim narodnim gasilcem na Viru, ki se v viru ljubezni in ne zelenecega sovraštva združujejo okrog svojega načelnika pri delu za obrambo svojega doma in roda. Na pomoč!

BLED. Zvočni kino na Bledu bo predvajal 27. in 28. t. m. vojaški film »Regrut Kačmarek«. Predstave se vrše obakrat samo ob 21. uri.

Gospodarstvo

Izvajanje gradbenega zakona

III.

Gradbeno dovoljenje

Zadnji del navodil za gradbeno pravilnike obsega bližje odredbe o izdajanju gradbenih dovoljenj, o delovanju gradbenih odborov in o nadzorstvu nad gradnjo.

Po paragrafu 85 gradbenega zakona se nobena gradnja ne sme pričeti brez gradbenega dovoljenja, razen onih, ki bodo po gradbenem pravilniku izzete. Gradbeno dovoljenje izda občina, ki jih odobrava, potem, ko je zaslišala gradbeni odbor. Za privatne zgradbe, namenjene javni rabi (kavarne, restavracije, pivnice, dvorane za gledališča ali druge zabave, telovadnice, športna igrišča, razstavne paviljone, privatne bolnišnice ali zgradbe za obrtne, trgovinske ali industrijske namene) se sme izdati dovoljenje šele, ko izda pristojno oblastvo odobritev, da se postavi taka zgradba ali naprava. **Projekte za občinske zgradbe in privatne zgradbe, namenjene javni rabi, pregleduje in odobrava ban.**

Gradbeno dovoljenje je potrebno tudi za vsako dozidanje, za vsako adaptacijo, pri kateri se spreminjajo konstruktivni deli zgradbe ali pa sosedski odnosi ali odnosno estetska zunanost, nadalje za prebijanje glavnih sten, prestavljanje vrat ali oken, preureditev portalov, preložitve razdelitnih sten, za popravilo strehe, za postavitve novih ali popravilo starih dimnikov, za gradnjo podzemskih prostorov, vodnjakov, novih kanalov, za vpletajo vodovoda ali popravilo vodovodne instalacije, za postavitve ali popravilo ograje, za preureditev delov stavb v stanovanjske prostore, za postavljanje motorjev, kotlov, delovnih strojev in transmisij, za rušenje dela stavbe itd. Za posamezna gori navedena gradbeno dela lahko občine zahtevajo samo prijavo, če so dela take vrste, da jih ni treba posebno odobravati. Taka dela, za katera ni treba gradbenega dovoljenja je treba v gradbenem pravilniku posebej označiti. Za nove zgradbe, za dozidave in adaptacije je potreben komisijski ogled.

V vsakem primeru je potrebna samo prijava za preslikanje stavbe in mala popravila, za polaganje poda ali tlaka, za prebijanje ali prezidavanje vrat v razdelitnih zidovih, za popravilo peči, vodnjakov, dimnikov, ograje, krova itd. Prijava se ima predložiti občini in se 8 dni po prejemu lahko prične z delom, če od občine ni prišel kak ugovor.

Gradbeni odbor

Po paragrafu 106. gradbenega zakona se ima v vsaki občini izvoliti gradbeni odbor, ki je posvetovalni organ občine v vseh gradbeno-tehničnih predpisih. Občina mora zaslišati gradbeni odbor v vseh tehničnih in gradbenih vprašanjih. Gradbeni odbor je sestavljen v mestih do 50.000 prebivalcev iz 3 članov (1 zdravnik in po možnosti 1 inženjer ali kvalificiran strokovnjak), v mestih s preko 50.000 prebivalcev pa iz 5 članov (od tega 1 zdravnik in 2 inženjerji ali tehnika). Člane gradbenega odbora in njih namestnike izvoli občinski odbor v začetku vsakega leta.

Gradbeni odbor mora pripraviti podatke in načerte za regulacijo in za setavo pravilnikov, dajati načelne nasvete občini za izgraditev posameznih delov mesta, ter mišljenja glede projektov za nove zgradbe ali za popravilo starih, ocenjevati pritožbe proti delovanju občinskega gradbenega odbora, staviti predloge glede olepšanja mesta itd. Člani tega odbora se lahko izvolijo iz vrst meščanov, vendar ne smejo nihovi privatni interesi, kot posestniki, projektanti ali izvrševalci projektov, priti v nasprotje s splošnimi interesi.

Gradbeni odbor se sestaja po potrebi, pri čemer je treba upoštevati, da morajo biti prošnje za gradbeno dovoljenja rešena v 1 mesecu (le v izjemnih primerih se ta rok lahko podaljša), sicer lahko lastnik brez gradbenega dovoljenja prične z delom.

• Glej Jutro od 24. in 26. julija.

Gradbeno dovoljenje izdubi veljavo v 2 letih. Pritožbe zoper odločbe občine v pogledu gradbenega dovoljenja se predlagajo prvi predpostavljene instanci.

Nadzorstvo pri gradnji

Nadzorstvo pri gradnji vrši občina preko gradbenega odbora odnosno preko strokovnega oddelka ali organa. Vsak lastnik, ki gradi, mora 24 ur prej prijaviti, da je dovršeno zidanje temelja do nivoelacijske linije. Zidanje se lahko nadaljuje šele, kadar nadzorstveni organ vpiše v gradbeno dovoljenje, da je kontrola izvršena, da se gradi po gradbenem dovoljenju in po odobrenih načrtih. Čim je zgradba v euroven stanju dovršena, je treba podati novo prijavo zaradi pregleda stavbe. Pregled ima izvršiti delovodja gradbenega odbora ali njegov namestnik v osmih dneh, sicer se lahko začne z ometavanjem zidov.

Kdor prične graditi brez gradbenega dovoljenja ali vrši gradnjo zoper dano dovoljenje in zoper tehnične predpise in kdor nadaljuje gradnjo tudi po prepovedi nadaljnjega dela, se kaznuje do 10.000 Din. Kdor uporablja zgradbo, preden je bilo izdano uporabno dovoljenje, se kaznuje s 5-kratno takšno odobritev; lastnik, ki navzlic prepovedi nadalje uporablja zgradbo, pa se kaznuje do 10.000 Din.

Estetski predpisi

Po gradbenem zakonu ima občina pravico, da vodi nadzorstvo nad zunanjim arhitektonskim izoblikovanjem zgradb, tako da so zgradbe po izgledu, po obliki, po materialu in po barvi v skladu z okolico in da ustrezajo namenu. V gradbenem pravilniku je treba ugotoviti način arhitektonskega izoblikovanja posameznih delov naselja, ulic, trgov itd. v zvezi z regulacijskim načrtom, če smatra občina za potrebno, da se to posebej ugotovi.

V takem primeru mora imeti občina izdelane idejne projekte (silke), po katerih se morajo ravnavati projektanti. Projektirano arhitektonsko izoblikovanje ocenjuje gradbeni odbor, ki lahko zahteva od projektanta spremembe.

Trgovske in slične objave na fasadah se lahko stavijo samo na krajih, ki so za to predvideni. Za ograje ob ulici mora občina izdelati posebne tipe. Vsaka občina mora tudi ugotoviti kateri deli mesta so zgodovinskega in umetniškega značaja in katere stare zgradbe so vredne, da se obdrže. Občina mora predpisati način, kako se morajo take zgradbe obdržati in kakšne nove zgradbe se smejo postaviti v takih zgodovinskih delih mesta. Adaptacije, ki bi kvarile zgodovinski ali umetniški značaj takih zgradb, se ne smejo dovoliti.

Stanje Narodne banke

Iz najnovejšega izkaza Narodne banke od 22. t. m. je razvidno, da se je podlaga zmanjšala za 7,5 na 1964,4 milijona Din. V zvezi z izdajo kovanih srebrnikov na račun države pa se je bistveno povečala postavka »kovanih denar v blaginji, in sicer za 35,0 na 86,4 milijona Din. Skupna vsota posojil je narasla za 3,3 na 2316,2 milijona Din, ostale aktivne postavke pa se niso bistveno spremenile.

Obtok bankovcev se je ponovno zmanjšal za 99,1 na 4756,2 milijona Din, obveznosti na pokaz pa so se povečale za 75,8 na 679,3 milijona Din. Zlasti se je povečalo državno dobroimetje za 33,3 milijona Din. Kritveno razmerje se ni bistveno spremenilo. Kritič oblika in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah se je povečalo od 36,12 na 36,14%, kritje v samem zlatu pa od 32,29 na 32,43%.

Stanje na dan 22. t. m. je bilo naslednje (v milij. Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 15. t. m.: aktiva: podlaga 1964,4 (—7,5), od tega v zlatu 1762,3 (—), v valutah 0,9 (—), v devizah 200,7 (—7,5); posojila na menice 1961,1 (+3,4); lombard 355,1 (—0,1); pasiva: obtok bankovcev 4756,2 (—99,1); obveznosti na po-

kaz 679,3 (+75,8), od tega nasproti državi 39,1 (+33,3), po žirovnihi računih 490,8 (+37,4), po raznih računih 149,4 (+5,1).

Poslovanje bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podpornega društva

V ponedeljek se je konstituirala nova uprava bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanj komisar blagajne tajnik Zbornice za TOI dr. Iv. Pless, za podpredsednika pa predsednik Zveze društev privatnih nameščenecv g. I. Zemljčič (za delojemalce) in podnačelnik ljubljanskega Zdravniškega združenja trgovcev g. Smrkolj (za delodajalce). Za predsednika nadzorstva je bil izvoljen zastopnik delojemalcev g. L. Franké, uradnik Jadransko-podunavske banke, za člana rentnega odbora pa g. Raške in Golmajer (za delojemalce) ter Sirc in Smrkolj (za delodajalce).

Ravnatelj g. Podgoršek je na seji podal zanimivo poslovno poročilo o delovanju bolniške blagajne v razdobju 1929—1932, iz katerega posnemamo:

Začetno delo prejšnjega ravnateljstva je po razpustu 1. 1929. nadaljeval komisar dr. Pless. Pri vsem uvaževanju mnogih želja in potreb zavarovanih članov je morala uprava blagajne umevno gledati na to, da si ohrani svoje finančno ravnotežje in s tem svoje eksistenco temelje. Vzdržanje tega načela pa je zadelo na velike težave, kajti zaradi občutne epidemije gripe v prvih 4 mesecih 1. 1929 in drage zdravniške službe, ki jo je povzročila dokaj slabodna izbira med znatnim številom zdravnikov, se je znatno poslabšal finančni položaj blagajne.

Predpis prispevkov za leto 1929. je znašal z obrestmi vred 3.224.000 Din, skupni stroški pa so dosegli 3.471.000 Din, tako da je znašal deficit 247.000 Din.

Ta ogromni deficit je upravi nujno narekoval, da v 1. 1930 usmeri vse svoje delovanje na to, da ustvari zopet soglasje med predpisanimi prispevki in bolniškimi dajatvami. Uspešna rešitev tega pre-težkega vprašanja ni bila samo v največjem interesu zavarovanega članstva, temveč tudi blagajne same, kajti zakonita določba pravi, da se mora vsaka privatna - društvena blagajna ukiniti, ako bi bila dve leti zaporedoma pasivna. Zdravniški stroški so v letu 1929. dosegli nad 27% vsega predpisa, hranarine pa skoraj 30% predpisanih prispevkov. V vrhu finančnega ravnotežja je bilo nujno potrebno, ti dve bolezenski dajatvi znižati na normalno mero, t. i. skupaj na okrog 40%. Prekomerno število pogodbenih zdravnikov je bilo zaradi tega skrajno na potrebno mero. Z vsemi zdravniki za splošno prakso so bile sklenjene nove pogodbe, ki sličejo v bistvu pavšalnemu honoriranju zdravnikov, vendar nudi možnost valovanja zaslužka po številu bolnikov. Mesecni honorariji zdravnikov - specialistov, plačanih po posameznih ordinacijah, so se limitirali.

Zaradi plačevanja hranarin je bila uvedena strožja kontrola, prav tako glede predpisovanja zdravil. Posebno pažnjo je uprava posvetila pošiljanju belnih članov v razna zdravilišča in okrevališča, ki je sedaj vezano na izrek posebne zdravniške komisije.

Ob vestnem zasledovanju navedenih smeric ter največje štednje v poslovanju, uspehi niso izostali. Naglasiti pa je, da so k temu v znatni meri pripomogli tudi aradovti zdravniki, ki so pokazali za nujna prizadevanja uprave popolno razumevanje in blagohotno uvidenost.

Kako se je izboljšalo finančno stanje, je razvidno iz naslednje primerjave (v 1000 Din):

	1929.	1930.	1931.
predpis, obresti	3.224	3.545	3.886
izdatki	3.471	3.507	3.655

def. odn. suficit — 247 + 33 + 231

Deficit od 1. 1929. je sedaj s presežki leta 1930, zlasti pa 1. 1931. popolnoma krit.

Upravni stroški blagajne so se zmanjšali od 12,63% vseh izdatkov v 1. 1929. na 9,40% v 1. 1930. in 8,77% v pret. letu. Izdatki za hranarine in zdravniške stroške, ki so 1. 1929. dosegli 57,15% vseh izdatkov, so naslednje leto nazadovali na 43,72%, lani pa na 39,10%.

Bilanci za 1. 1930. in 1931. izdružujeta, da je blagajna zopet izravnala dohodek in izdatke, pri tem pa v polni meri vršila svojo važno socialno funkcijo v korist zavarovanega članstva ter mu nudila vse, kar ji je bilo možno v okviru zakonitih predpisov. — Bolniška blagajna je prav tako kakor vsi okrožni uradi za zavarovanje delavcev krajevnih organov SUORJA in je torej podvržena določbam zakona o zavarovanju delavcev — ter predpisanim premij.

V dokaz, da je bilo članstvo s poslovanjem blagajne v obče zadovoljno kaže tudi dejstvo, da je njega število v zadnjih letih stalno narasčalo, kajti povprečno število zavarovanih članov je znašalo

1. 1929	4627
1. 1930	5345
1. 1931	5791

Od leta 1929. do 1931. se je zvišalo število članov za 1164, predpis prispevkov pa se je dvignil za 642.000 Din.

Za prvo polovico tekočega leta znaša povprečno število zavarovanih članov 5910. To stanje je z neznatnimi spremembami konstantno, kar dokazuje, da brezposelnost med privatnimi nameščenecv, se vendar ni zavzela omih velikih dimenzij, ki se opažajo pri industrijskem delavstvu. Pač pa je ugotoviti pri predpisu bojeznosti premij padanje dnevnih zavarovane meze, ki priča o znižanju mesečnih dohodkov zavarovanih privatnih nameščenecv.

Rednega mesečnemu predpisu in izterjavi prispevkov posveča uprava skrbno pažnjo in so v tem pogledu kljub težkim gospodarskim in socialnim priokram uspehi povoljni. Glede izterjave prispevkov pa je tudi poudariti, da je uprava v vsem svojem poslovanju pokazala vso uvidenost za gospodarske neprilike, ki v zadnjih časih občutno zadevajo poslodavce.

H koncu naj bo ugotovljeno še važno dejstvo. Očuvanje finančnega ravnotežja blagajne je omogočilo, da ni bilo potrebno povisati bolezenske premije, ki je ostala slej ko prej enaka (36%), medtem ko se je v prošlem letu zaradi velikih deficitov, povzročenih po brezposelnosti delavstva in s tem združenim padanjem članstva, za vse okrožne urade za zavarovanje delavcev, vsteverš privatno društveno blagajno »Merkur«, zvišala na 39%, odnosno pri nekaterih celo na 42%. Tudi v tekočem letu je finančno stanje blagajne, kakor izpričuje poskusna bilanca za prvih 5 mesecev, znatno aktivna in se za enkrat ni bati nikakih pretresljajev.

Gospodarske vesti

Zadolžitve kmetov. V beograjskem »Vremenu« objavljaja predsednik Udruženja bank v Beogradu dr. Vlada Marković zanimive podatke o višini kmečkih dolgov v posameznih pokrajinah (po statistiki profesionalnih organizacij denarnih zavdov) in jih primerja s kmečkimi hranilnimi vlogami. Razmerje med kmečkimi dolgi in vlogami je po avtorjevih podatkih naslednje (v milijonih Din):

	dolgovi	hr. vloge
Srbija in Črna gora	500,7	230,8
Hrvatska in Slav.	645,7	379,3
Vojvodina	565,9	575,4
Slovenija	886,1	982,9
Bosna in Herc.	189,9	42,4

Gornji podatki veljajo za področja posameznih organizacij. Upoštevani so tudi dolгови pri regulativnih hranilnicah in v Sloveniji tudi pri posojilnicah, niso pa ločeno upoštevani dolгови pri Priv. agrarni banki, ki znašajo za vso državo 739,1 milijona Din. Gornja statistika nam kaže, da je slovensko kmetijstvo mnogo bolj zadolženo, kakor kmetijstvo v drugih pokrajinah in da leži problem kmečkih dolgov v pokrajinah, kjer se o tem največ razpravlja, predvsem v visoki obrestni meri in v ostalih težkih kreditnih pogojih. Od skupne vsote kmečkih dolgov v Sloveniji odpade po gornji statistiki na dolgovce pri kreditnih zadrukah 722,4 milijona Din, na dolgovce pri komunalnih hranilnicah pa 137,6 milijona Din. Od skupnih kmečkih hranilnih vlog v Sloveniji pa odpade na vloge pri kred. zadrukah 753,7 milj. Din. Dr. Marković prihaša do zaključka, da skupna zadolžitve kmetov v naši državi ni znatna in da znaša le 3527 milijonov Din.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Senik rudnik sprejema do 1. avgusta ponudbe glede dobave oboročev, do 9. avgusta pa glede dobave 2000 kv. metrov krovne lepence, glede dobave električnega materiala, vrvi in delov za kompresor. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. avgusta ponudbe glede dobave 25 komadov električnih števecv. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 15. avgusta ponudbe glede dobave vesel ter glede dobave platna in trakov; do 23. in 24. avgusta pa glede dobave lesa in raznega kovinskega materiala (zakovice, vijčki, ključavnice itd.). (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

26. julija

Na ljubljanski borzi so se danes devize Berlin, Trst in Praga nekoliko okrepile. Tečaj ostalih deviz se niso spremenili.

Na zagrebškem efektm tržišču je bila tendenca v državnih papirjih prilično čvrsta. Do prometa je prišlo v Vojni škodi po 192 in v 7% Blairovem posoiilu po 40.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2270,15 — 2281,51, Berlin 1337,27—1348,07, Bruselj 781,30 do 785,24. Curih 1097,35—1102,85. London 200,18—201,78. Newyork ček 5618,38 do 5646,64. Pariz 220,87—221,99. Praga 166,78 do 167,64. Trst 287,02—289,42.

Zagreb. Amsterdam 2270,15 — 2281,51, Berlin 1337,27—1348,07, Bruselj 781,30 do 785,24. London 200,14—201,78. Milan 287,02 do 288,62. Newyork kabel 5640,38—5668,64. Newyork ček 5618,38—5646,64. Pariz 220,87 do 221,99. Praga 166,78—167,64. Curih 1097,35—1102,85.

Curih. Pariz 20,1275. London 18,2650. Newyork 513,87. Bruselj 71,20. Milan 26,1850. Madrid 41,20. Amsterdam 206,90. Berlin 122,05. Stockholm 93,65. Oslo 91,40. København 98,20. Sofija 3,70. Praga 15,20. Varšava 57,60. Bukarešta 3,06.

Efekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 191—194, za julij 190—193, za avgust 188 do 190, za december 184—188, 7% investicijsko 47 den., 4% agrarne 23 den., 6% begluške 33,50—35, 7% Blair 39,50—40,25, 8% Blair 41—41,50, 7% Drž. hip. banka 41. den.; bančne vrednote: Narodna banka 3950 den., Priv. agrarna banka 204—208. Beograd. Vojna škoda 198, 192 zaklj., 7% Drž. hip. banka 49,50—51, 4% agrarne 24 den., 6% begluške 34,75, 33 zaklj., 7% Blair 39,50 den., 7% Drž. hip. banka 42 den., Priv. agrarna banka 209, 207 zaklj. Dunaj. Trbovlje 18, Alpina - Montan 8,43, Seferina 25.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Ljubljanska borza (26. t. m.). Tendence za malo mirna. — Zaključek ni bilo. Nudi se pšenica (slov. post., po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneih): slavonska, 78 kg po 185 — 190, okolica Sombor, 79 kg po 195—197,50, potiska, 80 kg po 200—202,50; moka: baška »0c« teo Ljubljana, plačljivo v 30 dneih po 305 — 310; banška »0c« teo Ljubljana, plač. v 30 dneih po 310 — 315; koruza (slovenska postaja, plačljivo v 30 dneih): baška, po mlevski vozniini po 165 do 167,50; pri navadni vozniini 170—172,50.

Nov planet

Znani astronom prof. Pickering, ki je pred leti napovedal odkritje takrat še neznanega planeta Plutona, napoveduje sedaj odkritje novega planeta. Njegov obstoj je izračunal iz nekaj motenj v Uranovi poti. Planet, ki ga ni doslej še nihče videl in ga morda tako kmalu tudi ne bo, je po Pickeringovih računih štirikrat večji od naše zemlje in je od nas še bolj oddaljen nego Pluton. Ne gre torej za »planetoid«, kakršnih odkrijejo vsako leto na tucat, temveč za prav veliko zvezdo.

Sokol

Nastop radovliškega sokolskega okrožja v Zirovnici

Idilčna vasa Zirovnica pod Stolom je v nedeljo snela svoj slavnostni dan. Na iniciativo domačega društva je priredilo radovliško sokolsko okrožje svoj zlet, ki je v vsakem pogledu prav lepo uspel. V čast sokolskim gostom so z nekaterih hiš visele državne zastave pa tudi telovadnice na Sretinovem vrtu je bilo okrašeno z mlaži in trobojnicami.

Po skušnjah za nastop se je ob 15. formirala na telovadski povorki ki je krenila, burno pozdravljena od mnogobrojnega občinstva, skozi del vasi in se vrnila nazaj na telovadišče, kjer je bil stik Sokolstva in pozdrav. Na čelu povorke so jezdili po trije konjeniki v sokolskih krojih in v narodnih nošah, sledil je kmetijski par v narodnih nošah: nato 30 mož broječa sokolska godba z Jesenic, 7 sokolskih praporov, oddelki članstva, naraščaja, dece in telovadcev v telovadnih oblekah. Skupno je štela povorka 372 oseb. Na telovadišču je vse sokolske pripadnike in mnogobrojno občinstvo pozdravil starešina domačega Sokola hr. Egidij Sifer, v imenu občine pa župan Bizjak.

Ob 16. se je pričela javna telovadba vseh oddelkov, kateri je prisostvovalo nad 1000 ljudi. Nastopilo je 64 moške dece, 76 ženske dece, 42 članov, 48 članic, 25 moškega, 24 ženskega naraščaja s prostimi vajenci za Prago ter 20 kmetskih fantov s seliaškimi prostimi vajami. Skupaj je nastopilo pri prostih vajah 310 sokolskih pripadnikov. Vaje nekaterih oddelkov so bile srednje dobro izvedene, zelo dobro na proste vaje članov, a vaje članic odlično. Na orodju je nastopilo 5 vrst, in sicer kombinirana vrsta članov na drugo, moški naraščaj na drugo in kozi, članice iz Radovljice na bradlji in vrsta članov z Javornika na bradlji. Opazili smo v vrsti javniškega Sokola na bradlji nekaj prav dobrih telovadcev. Zal pa najboljši telovadci na drugo niso prišli do veljave, ker se je drog močno majal. Telovadbo je zaključila petorica javniškega Sokola, ki je strumno izvajala skupinske proste vaje in jih končala z lepo simbolično skupino. Vse točke sporeda je zelo dobro spremljal jeseniška sokolska godba pod vodstvom kapelnika hr. Kleca. Nastop sem je v celoti lepo uspel in dal marljivemu domačemu društvu mnogo moralne pobude in tudi znaten gnetni uspeh. Pokazal pa je tudi, da je sokolsko delo na deželi zelo važno in da so izleti Sokolstva na deželo, ako so dobro pripravljene, vedno privlačni in uspešni.

Seja izvršilnega odbora SKJ. Pod predsedstvom pr

Iz življenja in sveta

Francosko stratosferno letalo

Novo letalo na letališču Toussus le Roble. V krogu pilot Coupet. Kabina letala se hermetično zapre, da ne morejo škodovati »potnikom« spremembe zračnega pritiska. Motor ima tri kompresorje, ki teoretično omogočajo letalu doseg višine 15.000 metrov.

Skrivnosti z naravnim ozadjem

Zakaj je nebo modro? Medrina neba, ki jo ljubitelji narave tako občudujejo, izvira preprosto iz sončne svetlobe. Sončni žarek namreč ni brezbarven ali bel, temveč sestoji iz cele vrste barv: rdeče, oranžne, rumene, zelene, modre, vijolične — to v glavnem. Na poti skozi ozračje pa se p-samezne barve bolj ali manj odklonijo in največji odklon kaže kratkovalovna modra svetloba, ki iz direktnega sončnega žarka izgine. Opoldne, ko stoji sonce približno navpično nad zemljo, se modre svetlobne sestavine odklonijo skoraj vodoravno skozi ozračje, ki postane tako »sinje nebo«.

Ta odklon povzročajo v glavnem plinski molekuli v zraku, a zrak vsebuje celo množino trših delcev: prahu, saj, soli ob morju itd. Ti delci odklonijo poleg modrih tudi rumene in rdeče žarke, zato pa ni indirektna sončna svetloba zlasti v bližini velemest nikoli čisto modra, temveč svetlomodra ali belkasta. Po teh barvnih odtenkih sklepamo lahko na čistost ozračja.

Zakaj zahaja sonce rdeče? Barva sonca zavisi po največ od njegove lege nasproti zemeljski površini. Poševni večerni žarki imajo skozi ozračje daljšo pot nego navpični. Plinski molekuli v zraku in trši delci v njem pa razelanjajo žarke v njihove sestavne barve. Čim daljša je pot zraka skozi zrak, tem več žarkovnih delov se odkloni, a ker se rdeča barva odkloni najmanj, se nam vidi večerno sonce čedalje bolj rdeče, dasi je v resnici ostalo neizpremenjeno.

Zakaj so oblaki ob nevihti črni? Pred vsem: Nikakor niso črni! Kakor ni

nebo modro! Oblaki oz. vodna para, ki jih sestavlja, so sami na sebi brezbarvni in barvo dbe samo v razmerju s svojo gostoto. Gostejši oblaki sončni žarki ne morejo tako predrati in zato je njih spodnja stran — senčna. Zdi se, da je lahko razložiti, zakaj so oblaki ob nevihti črni, dasi niso črni.

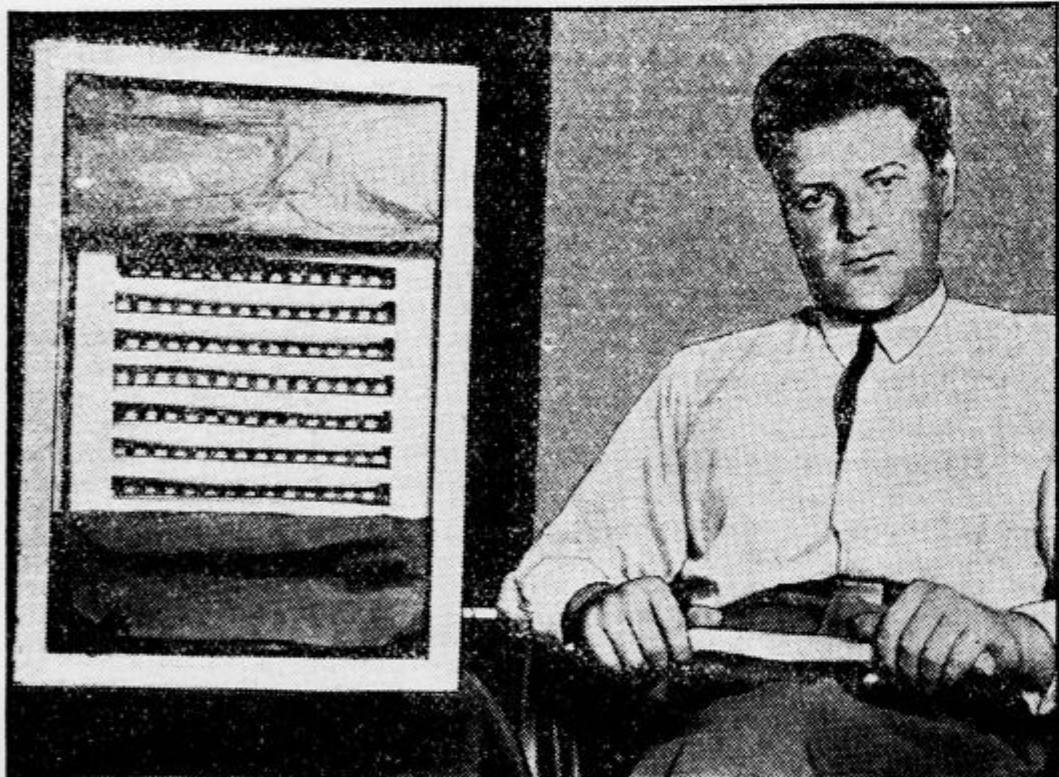
Zakaj ne čujemo ob bliskavici groma?

»Blisk« se primeri tedaj, kadar pride do izravnave nad pozitivno nabitim zrakom zemeljske površine in negativno nabitim zrakom v ozračju. To izravnavo v obliki električnih isker spremljajo močni razpoki, »grom«. Čeprav nastopata blisk in grom istočasno, vidimo na zemlji zaradi večje brzine svetlobe blisk prej nego čujemo grom, ki se razširja počasneje. Če pa grom izostane kakor pri bliskavici, tedaj pomeni to, da je zvočne valove karkoli zadržalo, da se niso razširili dalje. Odkloni jih v ozračju močan veter ali pa so bili že od vsega početka tako šibki, da niso mogli prodreti do nas. Bliskavica je mogoča seveda tudi v okviru »slisne« nevihte.

Greta Garbo v Evropi

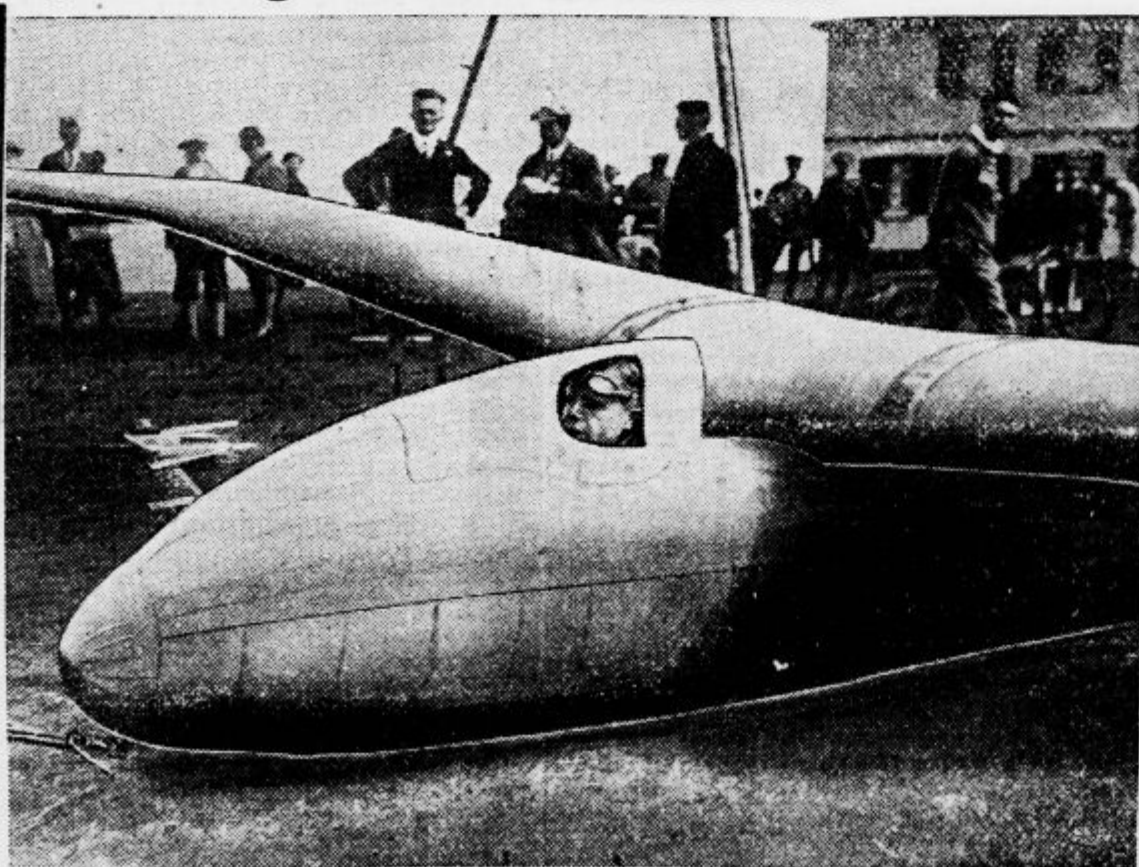
Navzlic vsem demantjem se v Hollywoodu trdovratno vzdržuje vest, da bo Greta Garbo v kratkem prispela v Evropo in sicer inkognito. Baje so jo videli, ko je preoblečena stopila v vlak, ki vozi proti New Yorku, od koder se s parnikom odpelje na staro celino.

Nova pot do plastičnega filma

Dunajski tehnik Josef Müller je izumil posebno projekcijsko plošev, ki omogoča plastično gledanje filmov. Ta plošev sestoji prav za prav iz dveh vrtiljivih plošč in hitro spreminjajočimi se izrezi. Slike dobe s tem baje izredno plastiko.

Smrtni polet jadralnega letalca Groenhoffa

Ze včeraj smo poročali o drugi smrtni žrtvi letošnjih tekem jadralnih letal na Wasserkupplu v Rhönskem gorovju. Danes prinašamo eno izmed zadnjih slik ponesrečenega letalca Güntherja Groenhoffa (levo) in njegovo letalo »Fafnir« pred poletom (Groenhoff pri »okencu« v letalu).

Santos Dumont umrl

Iz Rio de Janeira so sporočili, da je umrl tam Santos Dumont, pionir moderne zračne plovbe.

Rodil se je 25. jul. 1873. v Sao Paulu v Braziliji. Oče je bil francoskega pokolenja in je imel ogromne plantaže kave, za katere si je omislil posebno železniško omrežje. V delavnicah te zasebne železnice si je Santos vzgajal tehnični smisel. Že v 12. letu je vodil lokomotive. Dolgo časa se je bavil z idejo vodljivega zrakoplova in ko je prišel pozneje v Pariz, jo je začel uredničevati. Po večkratnih neuspešnih poskusih je v juliju 1901. s svojim vodljivim balonom prvič plul okoli Eiffelovega stolpa. To mu je prineslo velikanske nagrade in naslov »izumitelja vodljivega zrakoplova«. Postal je celo član Častne legije. Pozneje se je bavil z gradbo letal, a ne s tolikšnim uspehom. V zimi 1928. si je pri zimskem sportu v St. Moritzu zlomil roko.

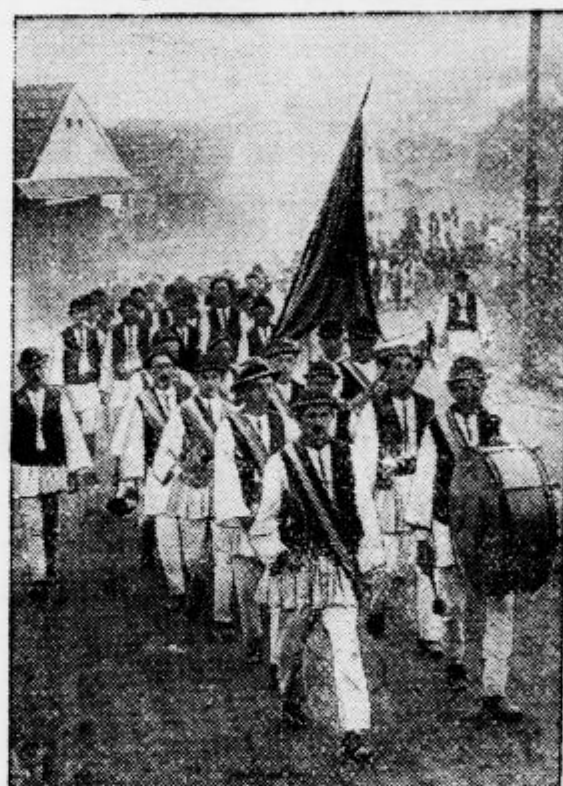
Izšla je nova številka

Ilustrovane tedenske revije

ŽIVLJENJE IN SVET

Posamezne številke z Din po vseh trafikah.

Z godbo na volišče

Značilna slika s parlamentarnih volitev na Sedmograškem (Romunija): Kmetje gredo z godbo na volišče. — Kakor znano, je zmaga pri volitvah konservativna kmečka stranka narodnih zaranistov.

Preveč ni dobro

Angleški pisatelj Stephen Leacock je pred kratkim izdal knjigo o svojih potovanjih po sovjetski Rusiji in pripoveduje o njej med drugim naslednjo zgodbo:

Neki kanadski inženjer je prišel v Rusijo, da bi dal na razpolago ogromen valilni aparat, ki naj bi v okviru petletnega načrta pospešil koksiranje. Aparat je pod izumiteljevimi rokami deloval tako dobro, da se je iz 50.000 jajc izleglo do 49.700 piščet.

Tedaj je iz Moskve prejel odredbo, naj bi službo pri aparatu prepustil nekemu ruskemu pazniku. Ta je hotel stvar napraviti še bolje, in sicer z zvišanjem valilne temperature. Učinek je bil ta, da je aparat namestu 50.000 piščet reproduciral — 50.000 trdo pečenih jajc.

Ljudje, ki so bolni na želodčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno, skrajno zanesljivo delujoče salinčno odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri kilah, trebušnih, natrganih danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Olympia 1932

Levo: Helene Madison, ameriško plavalno čudovišče. Desno: Grete Heublein, svetovna rekorderka v metu krogle in diska.

Morilec predsednika Doumerja pred sodniki

V ponedeljek se je pričela težko pričakovana razprava proti Pavlu Gorgulovu, morilcu francoskega državnega predsednika Doumerja, in včeraj se je nadaljevala že drugi dan. Razprava se vrši z neko izredno, svečano resnostjo kakor le doslej malokatera razprava pred seinsko prito, toda na dnu te resnosti je videti negotovost, da-li bo mogoče rešiti vse uganke, ki jih zastavlja svetu kriminalen primer Gorgulova.

Celo morilecva osebnost je le malo pojasnjena in še zmerom ni dognano, ali gre za političnega haluciniranca, za razarjenega zdravnika, ki mu Francija na svojih tleh prepoveduje izvajati prakso, za sovjetskega agenta provokatorja in krvavega čekista, kakor trdi kozak Lazarov, za norca ali za simulanta, kakor trdijo medicinski izvedenci.

Razprave se udeležujejo v prostoru za občinstvo 12 tipkanih strani in opisuje v prvem delu podrobno potek atentata, nato se bavi s preteklostjo Gorgulova v Rusiji, v »zeleni« stranki in njegovo poznejše življenje v Pragi, Parizu in Monaku. Nadaljuje z izjavo pravnih izvedencev, ki so proglasili morilca popolnoma odgovornega za njegovo dejanje, na koncu pa išče vzroka za zločin v masčevalnosti zagrenjenega zdravnika, ki mu je francoska policija zadržala prakso. Da je umor izvršil čisto premišljeno, je videti tudi iz knjige, v katero je zapisal nekoliko minut pred atentatom: Pavel Gorgulov, morilec predsednika francoske republike. Na podlagi te obtožnice bo državni tožilek zahteval smrtno kazen.

Po prečitani obtožnici je prešel predsednik sodnega senata Dreyfus na zasilne vprašanja: 1. ali je Pavel Gorgulov kriv, da je iz svoje volje umoril predsednika Doumerja? 2. Ali je bil ta umor izvršen premišljeno? Na odgovorih k tema vprašanjem visi obtožbeno življenje.

vanje obtožbenca, ki ga je pustil tudi obširno poročati o svojem življenju, o motivih, ki so ga vodili do njegovega zločinskega dejanja. O vsem tem so listi že obširno poročali.

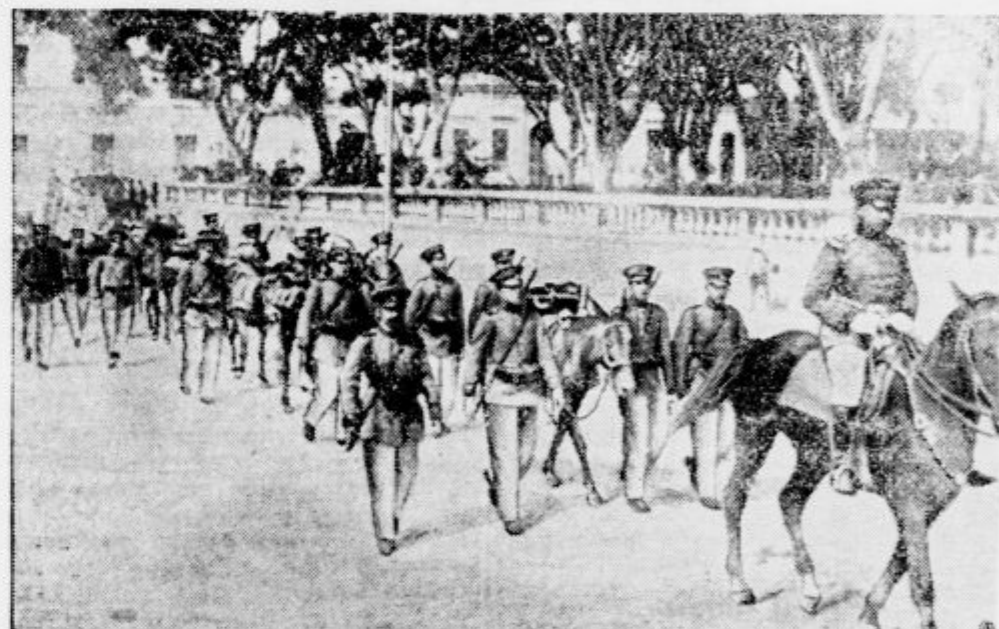
Včeraj se je nadaljevala razprava z zasilnim vprašanjem, ki jih je vsega skupaj 17. Med temi pričami so razen onih, ki so videli kakor pisatelj Claude Farrère in njegova žena, kako je atentator izstrelil smrtonosne kroglice zoper najvišjega funkcionarja francoske države, najzanimivejše policijski komisar Henne, ki je v tem času podrobno raziskoval morilecovo preteklost na Češkoslovaškem, bivši ruski polkovnik Kozlavski, ki je morilca v Pragi poznal kot komunističnega agitatorja, in kozak Lazarov, ki je v Gorgulovu spoznal agenta črke, ki ga je mučila l. 1920 v Rostovu na Donu. Gorgulov odločno zanika, da bi Lazarov govoril resnico.

Sledijo zdravniški izvedenci, čijih izjava je zelo važna, kajti obramba skuša atentatorja rešiti s pretezo, da ni odgovoren za svoje dejanje. V ta namen je naročila tudi tri zdravniške specialiste, ki naj bi v zvezi z nekaterimi pismi drugih psihiatrov dokazali, da je morilec res duševno bolan tip. To naj bi dokazal tudi dr. Chauchard, ki mu je dala obramba preiskati možgovo tekočino obtožbenca, a lastnik bara, v katerem je Gorgulov pred atentatom izpil pol litra konjaka, naj bi podčrtal, da je bil ta vrtu vsega še pijan. Ko se končajo izpovedi vseh prič, ki jih je predlagal državni tožilek in atentatorjev zagovornik, sledita govora obeh teh mož, a nato bodo stali porotniki pred težavnim nalogo, da odgovorijo z »da« ali »ne« na dve edini vprašanji:

1. ali je Pavel Gorgulov kriv, da je iz svoje volje umoril predsednika Doumerja? 2. Ali je bil ta umor izvršen premišljeno?

Na odgovorih k tema vprašanjem visi obtožbeno življenje.

Vojna v Južni Ameriki

Na paragvajsko bolivijski meji je prišlo do hudih spopadov med četami obeh držav. Na obeh straneh je mnogo mrtvih in ranjenih. Krvav spor je povzročilo še zmerom nerešeno vprašanje Gran Chaca, ki se deli na tri ozemlja: na paragvajsko, bolivijsko in argentinsko. Slika kaže oddelek paragvajske pehote.

Divjaško maščevanje

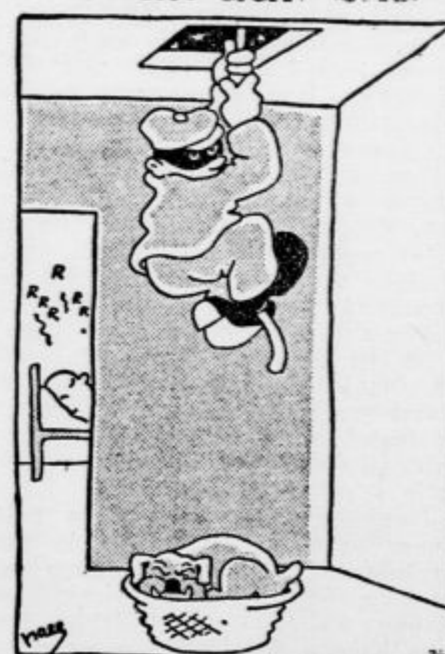
V romunskem kraju Boca se je orožnikom javil kmet Demeter Russeanu, češ da je v svoji hiši zalotil svojo ženo, ki je veljala v vsej okolici za najlepšo žensko, v družbi njenega ljubimca.

Na vprašanja staničnega poveljnika je nato izpovedal, da je pred dvema dnevo, ko se je zvečer vrnil domov, našel v senu neobelečenega mladeniča. V divji jezi ga je udaril s kladivom po glavi, da ga je omamil, nato pa ga je vrget na dvorišče, kjer je mladenič čbježal s težkimi poškodbami. Russeanu je takoj izvekel svojo ženo iz hiše in jo zvezal z ljubimcem. 24 ur sta preležala zakonolomca tako na dvorišču.

Po tej izpovedi so se orožniki odpravili na Russeanov dom, kjer so našli v resnici umirajočega mladeniča in nezavestno ženo. Ljubimec je kmalu potem umrl, kmata so aretirali.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Vsak dan ena

Vlomilec: »Menda nimajo psa pri hiši!«

Michel Zévaco;

102

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Nekoliko pred Montmartrskimi vrati je stala cerkev Marije Egiptovske; ko sta prišli mimo nje, se je Marijanga pobožno prkrižala. V tem trenutku se je tudi Bertille nenadoma zganila in oglašila ji je zdrknila na ramena, tako da je bilo za hipec videti njen obraz.

Prav tedaj je stopil iz cerkve rusoglav človek z vpadljivimi lici in kalnimi, zasenjenimi očmi. Kakor okamenel je obstal med vodom in njegove oči so se žarki uprle v milo prikazen. Njegov razoran obraz, ki je bil ves preprežen s sledovi peklenskih muk, je zasijal od nadzemske radosti.

Ženski sta krenili skozi mestna vrata in odšli po predmestju. Rusoglavc je od daleč stopal za njima in z očmi požiral nežno, ljubko postavbo deklice, ki se je risala na beli cesti.

Na koncu predmestja sta krenili po kamenitem mostiču, ki je vodil čez veliki jarek. Nato sta zavili na levo in dospeli po precejšnjem ovinku do razpotja, kjer je stal neogibni križ na visokem, stopničastem kamenitem podstavku. Tu se je odcepljala dokaj strma pot; vodila je mimo majhne kapelice in samostanskega obzidja čez majhen trg, na katerem so stala večala, minevala kapelico Sv. Petra in se spuščala po drugi strani hriba nizdol.

Po tej poti je krenila Marijanga. Obstala je pred samostanskim vhodom. Bertille je imela gotovo razloge, da ni zaupala redovnicam

in redovnikom. Nenaden sum jo je izpreletel. Obstala je in vprašala: »Ali me vodite v samostan?«

»Seveda. Tukaj leži plemič, ki vas pričakuje.«

»K redovnicam?« je vzkliknila Bertille in nehote odskočila.

Marijanga se ni dala oplasiti.

»Da in ne,« je mirno odgovorila. »Da, ker sem v službi pri častitih sestrah. Moje stanovanje je v samostanski ogradi. Ne, ker sama gospodarim med svojimi štirimi zidovi. In ranjenega plemiča so zanesli prav v mojo sobico.«

To pojasnilo je deklico zadovoljilo. Krenila je za starko in stopila čez samostanski prag.

Lepa Claudine de Beauvilliers ni bila takrat več montmartrska opatinja. Upravljala je samostan v Pont-aux-Dames. Namestu nje je že enajst let vladala martmartrskim sestram Marija de Beauvilliers. Nekateri letopisci trdijo, da je bila Claudina sestra.

Mariji de Beauvilliers se ni bilo štiri in dvajset let, ko je postala opatinja tega »svetega kraja«, ki je slovel, da je življenje v njem bolj podobno javni hiši kakor zavetišču pobožnih nun. Do tistih dob je bila tudi ona vredna vrstnica razuzdanih sestra in njeno vedenje se je popolnoma ujemalo s posebnim slovesom samostana.

Kakor hitro je pa postala prednica, se je mahoma izpremenila. Božja milost jo je obšla. Ona, ki je bila še včeraj zgled grehote, je postala preko noči vzor čednosti in strogosti. In jela je rabiti svojo oblast v to, da bi se tudi vsa njena okolica vrnila na pravo pot.

To seveda ni prijalo nuna, ki so bile že mnogo let vajene popolne neovdanosti in prostosti. Prišlo je do strahovitih uporov in nekajkrat je za las manjkalo, da ni opatinja izgubila življenja. Pokvarjene ovce so se bile izpremenile v krvoločne tigre.

A mlada prednica, ki so ji še nedavno rojile po glavi samo ga-

lantne spletke in mesene želje, se je zdajci pokazala krepko žensko, obdarjeno z neukrotno odločnostjo in železno voljo. Izjalovila je vse zarote, potlačila vsak upor in strla sleherni trmo. Razbrzdane redovnice so bile dobile v tej lepi mladi ženski oblasti gospodstvo, ki se ji je moralo vse ukloniti.

Naj so hotele ali ne, morale so se vrniti k redovnemu pravilu, ki so ga prej toliko časa teptale z nogami. Opatinja je bila zdaj v svojih naplilih letih — saj jih je imela komaj pet in trideset — in je vladala samostanskemu občestvu kot neomejena despotka. Nobena izmed sestra ni bila tako pogumna, da bi se ji upala postaviti po robu.

Marija de Beauvilliers se pa ni ukvarjala samo z dušnim blagom svojih sestra, ampak je skrbela tudi za njih telesno uspevanje ter podjetno in razumno množila samostansko imetje. Pri tem je bila tako vztrajna in toli malo tenkovestna v izbiranju sredstev, kakor da bi bilo zemeljsko bogastvo samostana njen glavni cilj in bi vse ostalo samo služilo temu namenu.

Tako se je bila opatinja zelo izpremenila v primeri s stanjem, ki ga poznajo bralci iz naših prejšnjih povesti. Dnevi bede so bili zdavnaj pozabljeni, v sveti hiši je vladalo obilje. Lepo obzidje je varovalo samostan, in kdor bi se bil hotel skrivaj prikrižati vanj, bi bil zaman iskal v njem vrzeli. Vrtovi so bili krasno urejeni in obdelani, samostanski mlini v najlepšem redu. In kašče, kleti in shrambe so bile polne zalog, hlevi, svinjaki, kurniki in golobnjaki polni štirinoge in pernate živine.

Še nekaj let takega prizadevanja, pa bi se bil opatinji vrnil nekdanji sijaj. In vse to je bilo delo mlade opatinje, ki je bila znala dobiti samostanu mogočne zaščitnike, med njimi tudi jezuita Cotonu, izpovednika kralja Henrika IV.

Sport

Tekrovanje v skokih za prvenstvo LPP

V ponedeljek se je v kopališču SK Ilirije zaključilo tekmovalje za prvenstvo v plavanju in skokih za prvenstvo LPP. Ilirija si je pripadla oba prvenstva v skokih, in sicer seniorsko z 68 točkami in juniorsko s 36 točkami. Drugo mesto je zasedel v juniorskih skokih SK Kamnik s 16 točkami.

Kot najboljša juniorica se je izkazala Ravniharjeva, ki je kljub kratkemu treningu izvajala vse skoke še precej precizno. Drugo leto, bo gotovo ena najboljših skakačev v državi. Pa tudi Kamničanka Homarjeva se je dobro odrezala. Oba juniorja je visoko nakrtiljeval naš znani Branko Zihel, ki si je lani pripeljal državno prvenstvo. Izvajal je težke skoke s popolno mirnostjo in sigurnostjo. Njegova premoč je krasno izražena v razmerju točk prvo in drugo plasiranega (67.58:29.52). Pogrešali pa smo Skrbniška in Pavliča, ki sta lani prav uspešno zastopala belozele barve. Seniorji pa se to pot niso posebno izkazali. Kje sta Kordež in Gabrovšek? Kot izvrsten skakač s stolpa se nam je tokrat predstavil Trost, ki nam je pokazal, kaj se da doseči s pridnim treningom. Strnadu pa se pozna, da ne trenira; ima pa do državnega prvenstva še teden dni časa, zato naj gre na delo, naj trenira, še ni vse izgubljeno. Seniorji pa imamo vedno manj. Po vsem tem je soditi, da Ilirija ne pomeni v skokih več to, kar je lani.

Skoki juniorjev z deske: 1. Zihel (Ilirija) 67.58 točk; 2. Pogačnik (SK Kamnik) 29.52, 3. Pribošek (Ilirija) 23.02.

Točke: Ilirija 18, Kamnik 8.

Skoki junior z deske: 1. Ravnihar Boža (Ilirija) 25.94 točk; 2. Homar Štefka (SK Kamnik) 21.68, 3. Dolenc Mary (Ilirija) 12.26.

Točke: Ilirija 18, Kamnik 8.

Skupno v juniorskem prvenstvu: Ilirija 86 in Kamnik 16 točk.

Skoki seniorjev z deske: 1. Antosiewicz 96.96 točk; 2. Trost 81.74 (oba SK Ilirija), Točke: Ilirija 21.

Skoki seniorjev s stolpa: 1. Trost 91.04 točk; 2. Strnad 75.80 (oba SK Ilirija).

Točke: Ilirija 21.

Skoki senior z deske: 1. Paumgarten (Ilirija) 54.54 točk.

Točke: Ilirija 13.

Skoki senior s stolpa: 1. Pretnar (Ilirija) 25.94 točke.

Točke: Ilirija 13.

Skupno v seniorskih skokih: Ilirija 68 točk.

Za Petrinovičev pokal

Dragocena trofeja, ki jo je veliki sportni mecen Frana Petrinovič poklonil jugoslovenskemu sportu kot vzpodbudo k razvoju in napredovanju, je po zaslugi takratnega predsednika Jugoslovenskega plavalnega saveza inž. Miloša Radojlovića pred nekaj petimi leti bila razpisana kot prehodno darilo najboljšemu klubu JPS, ki pride v trajno last po petkratni zaporedni osvojitvi ali pa po sedmih osvojitvah v preteklih.

Štirikrat zapored je bil Petrinovičev pokal osvojitvi splitski JIK Jadran. In kolikor tudi ga je izpočetka osvajal z lahkoto, z oziromno premočjo v številu točk, tako je v zadnjem letu — lanske sezono — Splitanom že prav trda predla!

Se bolj za nohte pa jim bo šlo letos. Lanskemu konkurentu — ljubljanski Iliriji — se letos pridružuje še JIK Victoria s Sušaka. V treh glavnih centrih jugoslovenskega plavalnega sporta, v Splitu, Sušaku in Ljubljani gojijo polno skritih nad, polno samozavesti je neutrudno delo, ki naj pripomore k dosegu velikega cilja — velike, skrbne, precizne do najmanjših detailov so priprave na odločilno borbo.

Tekmovalja v plavanju in water-polu juniorjev so tu. V Ljubljani se v soboto prične ozorčni boj za laskavi naziv »najboljši klub Jugoslovenskega plavalnega saveza«, za dragoceni Petrinovičev pokal.

Precej se bo že odločilo v Ljubljani. Če uspe Iliriji, osvojitvi prvenstvo v plavanju juniorjev, bodo niene šanse za pokal skoro sigurne. V vsakem drugem primeru pa bo odločil placement Ilirije v water-polu tako juniorjev, kot seniorjev, ali bo za pokal kaj izsledov, ali ne.

V juniorskem prvenstvu v Ljubljani bodo nastopili Jadran, Victoria in Ilirija kompletni. Številno bo zastopano tudi dubrovniški Jug, Bob iz Beograda, karlovaški klubi in Concordia iz Zagreba ter ljubljansko Primorje z nepremagljivim Wilfanom.

★

Plavači iz Splita, Sušaka in Dubrovnika v Ljubljani. Včeraj so prispeli v Ljubljano ekipe splitskega JSK Jadrana, broječa 34 plavačev in plavačev, dalje suškeške Viktorije in dubrovniškega Juga. Nastopili bodo na juniorskem državnem prvenstvu v plavanju. Plavači že pridno trenirajo, da se privadijo sladki vodi.

Prva poskusna hazenska tekma po novih osnutkih

Jutri v četrtek ob 18.30 priredi ljubljanski hazenski podsavez na igrišču Ilirije prvo poizkusno tekmo po novih osnutkih hazenskih pravil, katere bo predložil, ako se bodo praktično obnesle, potom svojega saveza mednarodni federaciji.

Nastopita družini Ilirije in Atene v svoji najmočnejši postavi, da se bo mogla čim jasneje videti razlika med starimi pravili in novim osnutkom.

Novi osnutek predvideva povečanje igrišča na 60 krat 40 metrov. S tem je podana možnost večjega razvoja igre, lepšega pregleda in odprave dosedanjih bliskovitih rehanjajev iz gola na gol. Igralke bodo prisiljene uporabljati vsestransko kombinacijo, česar je dosedanje igrišče premalo dovoljevalo in je igra izgubila čar napetosti in zanimanja pri publiku. Sorazmerno s povečanim igriščem nastane tudi večji tako zvan golmanski prostor, ki je kot pravokotnik zabrtan pred golom. Namen tega prostora je, da se vsako streljanje na gol v tem prostoru kaznuje s prostim strelom. Dosedanje njegove mere 8 krat 4 m se spreminjajo v 10 krat 6 m, zaradi česar odpadejo velike senje golov, ker iz nove daljave bo imela vratarica več priložnosti pripraviti se na strel, dočim se bodo morale nadalje posluževati ostrih in preciznih strelcev. Velika pridobitev bo v samem sistemu igre, ker si bodo napadalke morale za precizne strele ustvarjati čiste pozicije, kar bodo dosegle s kombinacijami, ki pa na dosedanjih igriščih skoraj niso bile mogoče.

Nadalje se bo v tej poizkusni tekmi opustilo kaznovanje pregreškov, kakor dvakratno zaporedno metanje žoge ob tla. S tem je podana nova možnost načina igranja in ne samo dosedanje enolično metanje žoge v višino. Opustilo se bo kaznovanje prenežnega metanja žoge; sedanja pravila zahtevajo, da mora igralka metati žogo najmanj do višine glave, kar je povzročilo, da je morala igralka zmanjšati svojo brzino, obenem pa je nudila nasprotnici dovolj možnosti za prevzem žoge. Novi osnutek zahteva, da mora žoga samo zapustiti roko, t. j. ne sme se zadrževati v okoli, pač je dovoljena poljubna ušina. Igralki z žogo bo mnogo lažje s finesami preigrati svojega nasprotnika, nasprotna igralka bo pa prisiljena uporabljati točno kritje in siguren start.

Teoretično je mnogo izgleda, da bo po teh spremembah postala igra temperamentna in bo imela dovolj lepih in napetih momentov, ki bodo zadovoljili publiko. Ako se bo poizkus obnesel, se bo vršil prihodnji nov poizkus, da bo na novem igrišču nastopilo mesto dosedanjih 7 igralč 9. Ker želi prireditelj, da bi se poizkusne tekme udeležilo čim več publike, se ne bo pobirala vstopnina.

S. Z.

Mednarodne kolesarske dirke na Jesenicah

bo priredilo društvo »Zarja«, Jesenice, 31. t. m. pod pokroviteljstvom župana g. mr. ph. Jožeta Zabkarja.

Start in cilj dirkačev bo pred kolodvorom na Jesenicah. Juniorji startajo na 180 km ob 5.30 zjutraj, glavna skupina ob 5.45, juniorji-novinci na 50 km pa ob 8. Na zamudnike se pri startu ne bo oziralo.

Na progi 180 km bo dirkačev na razpolago okrepčevalnica pri Bohinjskem jezeru in na vrhu Korena. Po dirki bo odmor za kosilo do 14. Ob 14. je skupna zakuska društva »Zarja« z razdelitvijo nagrad v restavraciji g. Legata na Savi. Med številnimi nagradami je tudi krasen pokal pokrovitelja dirke, župana J. Zabkarja za najboljšega dirkača. Trije najboljši juniorji dobe posebne kolajne, 1 srebrno in 2 bronasti, vozači na 50 km pa tri darila. Po zakuski bo skupni izlet v Vintgar do večernega turističnega vlaka.

Za prvo mednarodno dirko na Gorenjskem vlada med dirkači veliko zanimanje in se pričakujejo najboljši vozači Jugoslavije, tako državni prvaki Drago Ivkovič, zelo nevaren tekmovalec Stjepan Grgec, Milan Mikec, Ivan Banek iz Hrvaške, »Ilirija« pošlje vztrajnega Abunarja in Avbelna, »Hermes« postavi svojo grupo juniorjev z mnogo obetajočim Kačičem. Dirke se bo udeležila tudi skupina vojaških tekmovalcev iz Ljubljane, med njimi nevarni spurtar Rozman. Prijavili so se tudi mariborski klubi Edelweiss, Perun in Poštela z opasnim tekmeccem Fanningjem, iz Avstrije dunajski in graški klubi, iz Domžal pride trojica agilnega »Diska«, Jesenice pa bosta zastopala znana dirkača, dvakratni prvaki Slovenije Valant in njegov učenec Brtoncelj. Vsekakor bo v tej najzanimivejši dirki na Gorenjskem vroča borba za prva mesta. Teren je zelo lep in bodo rezultati gotovo zelo dobri. Občinstvo vse gornje Gorenjske naproša prireditelje, da na cestah ne ovira dirkačev in da s svojo naklonjenostjo pomaga do pravega, popolnega razmaha te sportne panoge.

TSK Slovan. Današnji trening odpade in se bo vršil v četrtek ob 18.30 na igrišču Primorja.

Kolesarska sekcija SK Diska v Domžalah razpisuje medklubske kolesarske dirke v nedeljo 7. avgusta kot prvi del prireditve letošnjega sportnega dne. Tekmujejo vrvo-razredni na progi Domžale - Vransko - Domžale 75 km, juniorji Domžale - Trojane - Domžale (53), novinci Domžale - Lukovica - Domžale (20), težka skupina Domžale - Kranjska - Domžale (30), seniorji Domžale - Kamnik - Domžale (15) in polževa dirka s kolodvorom v Domžalah do trgovine Menard 80 metrov. Za vse skupine so razpisana lepa darila in kolajne. Vozi se po pravilniku Kot. saveza. Pravico starta imajo vsi člani klubov, članov Kot. saveza. Vsa vozila vozila na lastno odgovornost in se mora strogo držati cestno-policijskega reda. Kolesa morajo imeti zvonec in rabno zavoro. Startne številke se dobe na startu proti kavčiji 10 Din, ki se ob vrnitvi vrne. Start je ob 8. uri pri igrišču SK Diska, cilj istočasno. Prijavnina 10 Din, za polžev dirko 5 Din, s prijavo je poslato do 3. avgusta na naslov SK Disk Domžale. Za naknadne prijave dvojna prijavnina. Eventuelne proteste je vložiti 15 minut po prihodu na cilj. Kavčija 50 Din se bo v primeru ugodne rešitve vrnila, sicer zapade klubovi blagajni. SK Disk si pridržuje pravico eventuelne spremembe razpisa.

Balkanska olimpijada v Atenah. Zaradi splošne krize je bilo negotovo, ali se bo letos vršila Balkanska olimpijada v Atenah. Sedaj pa so odstranjene vse težkote in jugoslovenski lahkoatletski savez v Zagrebu je dobil od grške lahkoatletske federacije povabilo na sodelovanje. Balkanska olimpijada prične dne 2. ter traja do 10. oktobra. Naši atleti, ki bodo določeni, da zastopajo našo državo v Atenah, odpotujejo že 29. septembra. Povratek bo 14. oktobra.

Priprave za Balkansko olimpijado. JLAS v Zagrebu je poslal vsem klubom okrožnico, v kateri jih obvešča, kateri atleti pridejo po dosedanjih uspehih v poštev za tekmovalje v Atenah. Obenem poziva klube, da jim sporočijo, če se dotični atleti lahko stavijo savezu na razpolago za čas od 29. septembra do 14. oktobra t. l. Istočasno poroča, da bo določena končna postava na državnem prvenstvu poedincev, ki bo od 16. do 18. septembra v Zagrebu. — Savez je določil, da po dosedanjih rezultatih pridejo v poštev: Krevs, Korčec, Zorin, Skok in Petkovšek, vsi ASK Primorje. — Vsekakor bodo prišli tudi drugi slovenski atleti v poštev. Atleti Žgur, Štepišnik Milan, Zupančič Neli, Kovačič Alfons, Kovačič Lev, Bručan in Slapar bodo z rednim treningom sigurno dosegli tako višino, da jih bo moral savez postaviti v reprezentanco. — Rezultati skakačev troška so letos zelo slabi. Otrata, Račič Milivoj. Orazem in Medica morejo z rednim treningom doseči take rezultate, da bodo eliminirali svoje zagrebške konkurente. Eno pa ne smemo pri vsej stvari pozabiti, da je edina pot do uspeha, t. j. redni trening. Torej na delo!

Državno lahkoatletsko prvenstvo poedincev bo letos 16. in 18. septembra v Zagrebu. Na tem tekmovalju se bodo izbrali najboljši atleti, ki pridejo v poštev za državno reprezentanco. — Letos sigurno bo tudi Slovenija številnejše zastopala kakor druga leta.

Tekmo v odbojki so igrali v nedeljo kamniški in mariborski sportniki. Znano je, da so Mariborčani najboljši igralci v odbojki in imajo v Mariboru vsa državna prvenstva. Po plavalnih tekmah so Kamničani izbrali ugodno priliko in odigrali s člani SK Maratona prijateljsko tekmo, ki je končala s 15:13, 2:15, 15:4 v korist Kamnika. SK Kamnik je menda edini klub daleč naokrog, ki goji tudi igrar v odbojki.

Motokolesarski klub Ilirija poziva celokupno članstvo, da se udeleži pogreba našega preminulega velenaslužnega člana in

soustanovitelja g. Josipa Pogačarja dne 27. t. m. ob 17.30 izpred hiše žalosti, Aleksandrova cesta 4, palača Viktorija.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Krajčovičeva nova vukovarska **POMADA** (suha in mastna) **MILO in PUDER**

detalje zanesljivo in naglo soper sočinite tu jetrne pege, ter vse ostale nečistoosti kože in obraza, tako da dobe tudi starejše osebe lep in mladostniški izraz. — Čuvaj se potvorbi! — S pošto pošilja tekarna KRAJČOVIČ, Vukovar

Dijaški dom Kočevje

Sprejema kot gojence dijake državne realne gimnazije v Kočevju v popolno oskrbo. Šolskoletna oskrbina 6000 Din. Lastna ekonomija. Igrišča. Lastni vrtovi in park. Izobren zrak. Radio. Telefon št. 12. 9342

PULT za trgovino

in nekaj pripravnih malenkosti ugodno prodam. Obenem vlijudno prosim cenjene odjemalce, da prevzamejo v čiščenje, snazhenje in barvanje oddane obleke zaradi selitve do 1. avgusta; po prvem avgustu bom oddajal omenjeno samo na Glincah, Cesta IX/9. 9395

ANTON BOC.

Franjo Kočevcar

posestnik in trgovec z lesom, odlikovan z redom sv. Save V. stopnje in z redom Jugoslovenske krone IV. stopnje

danes ob 14. po dolgotrajni mačni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 46. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 28. julija, ob pol 15. iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Središče ob Dravi, dne 26. julija 1932.

Žalujoča soproga, otroci in sorodniki

Joža Pogačar ravnatelj

Neusmiljena smrt je nenadno iztrgala iz naše srede dobrega sodelavca, prijatelja in tovariša, kateremu bomo ohranili trajen spomin.

Ljubljana, dne 26. julija 1932.

9391

Starbeno in pohištveno mizarstvo

Franc Berčant

Dravljje 108 poleg nove šole v Zg. Šiški.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela po lastnih in podanih načrtih 8718

Marija Kupljen roj. Fischer

danes ob 8. zjutraj po dolgi bolezni mirno zaspala. Truplo predrage pokojnice prepeljemo iz Maribora v Celje, kjer jo bomo položili v četrtek, dne 28. julija ob pol 16. na okoliškem pokopališču k večnemu počitku.

Maribor—Celje, dne 26. julija 1932.

ZALUJOČI OSTALI

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Za odgovor 3 Din u znamkah

Any Frings in otroci v imenu sorodnikov